

Bakgrunn for vedtak
Lødølja kraftverk

Tydal kommune i Sør-Trøndelag

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Clemens Kraft AS
Referanse	201102887-43
Dato	09.03.2017
Notatnummer	KI-notat 2/2017
Ansvarlig	Gry Berg
Saksbehandler	Eline Nordseth Berg

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Sammendrag

Clemens Kraft AS søker om tillatelse til bygging og drift av Lødølja kraftverk i Lødølja i Tydal kommune.

Kraftverket vil utnytte en fallhøyde på 88 m og berøre en elvestrekning på 2,4 km. Det vil etableres en inntaksdam på kote 685, og vannspeilet bak dammen blir på omtrent 1200 m². Rørgata vil legges på vestsiden av elva, bli ca. 2,1 km lang, og røret får en diameter på 1700 mm. Kraftstasjonen skal anlegges på vestsiden av elva. Det er behov for 200 m ny vei, som tilkomst til inntaket, og 150 m ny vei fram til kraftstasjonen.

Vannføringa i elva er sterkt regulert, med slipp fra Finnkoisjøen hovedsakelig på vinteren. Dette gir en stor andel vinterproduksjon fra kraftverket.

Tydal kommune stiller seg ikke negativ til utbyggingsplanene, men påpeker at kommunen har svært mange kraftanlegg fra før. **Fylkesmannen i Sør-Trøndelag** har varslet innsigelse på bakgrunn av belastningen fra vannkraftutbygginger i Nea-vassdraget og hensynet til reindrift. **Sametinget** varsler innsigelse til tiltaket på bakgrunn av samlet belastning for reindrifta. **Saanti Sijte/Essand reinbeitedistrikt** er imot prosjektet. **Statkraft** mener tiltaket utnytter vannressursen på en lite gunstig måte. **Trønder Energi Nett** skriver at produksjon fra et kraftverk i Lødølja, ikke kan tas inn på nett før kraftlinja opp mot Finnkoisjøen er bygd om. **Nasjonalparkstyret for Skarvan, Roltdalen og Sylan** frarår tiltaket av hensyn til den urørte naturen i området. **Forum for natur og friluftsliv** mener det må gjøres bedre undersøkelser av naturen for å kunne si ja til tiltaket. **Turistforeningen** mener tiltaket kan være akseptabelt hvis det utføres på en skånsom måte. **Kranklia hytteforening** og **privatpersoner** er mot prosjektet på bakgrunn av konsekvensene for landskap og friluftsliv.

En utbygging etter omsøkt plan vil gi om lag 15,9 GWh/år i regulerbar og fornybar energiproduksjon. Dette er en produksjon som er litt mer enn vanlig for et småkraftverk. Selv om dette isolert sett ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2014-16) har NVE klarert om lag 2,2 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for bygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Lødølja kraftverk vil gi en produksjon på 15,9 GWh, og kostnadene ved tiltaket er omtrent som gjennomsnittet de siste årene. I konsesjonsvedtaket har NVE lagt vekt på utbyggingens konsekvenser for reindrift, landskap og friluftsliv. Tiltaksområdet ligger i kjerneområdet til Saanti Sijte reinbeitedistrikt og vil ha store negative konsekvenser for reindrifta på kort, og mest sannsynlig også lang sikt. Etablering av inntaksmagasin og nedgraving av rørgate vil få negative konsekvenser for landskapet og friluftslivet i området. NVE er av den oppfatning at fordelene i form av 15,9 GWh i ny fornybar energiproduksjon, ikke overstiger ulempene tiltaket medfører.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Lødølja kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

Småkraftpakke Tydal-Selbu

NVE har gjort en samlet behandling av seks søknader om bygging av små- og minikraftverk i Tydal og Selbu kommuner. De respektive bakgrunn for vedtak-notatene for de seks søknadene er gitt i tabellen nedenfor. Søknadene er i disse dokumentene samlet sett referert til under fellesnavnet småkraftpakke Tydal-Selbu. Kart som viser de seks sakene som utgjør småkraftpakke Tydal-Selbu er vedlagt.

Søker	Kraftverk	Notat	Effekt (MW)	Produksjon (GWh)
Selbu Energiverk AS	Mølnåa kraftverk	KI-notat nr.: 1/2017	1,5	4,3
Clemens Kraft AS	Lødølja kraftverk	KI-notat nr.: 2/2017	4,8	15,9
Clemens Kraft AS	Råna kraftverk	KI-notat nr.: 3/2017	3,3	9,7
An-Magritt Morset, Asbjørn Hegstad, Berit Kåsen & Kjell Kåsen	Møåa kraftverk	KI-notat nr.: 4/2017	1,5	4,6
Lauva Kraft AS	Lauva kraftverk	KI-notat nr.: 5/2017	0,9	2,0
Styttåa Kraft AS	Styttåa kraftverk	KI-notat nr.: 6/2017	0,8	1,8

NVE har valgt å behandle sakene samtidig for å kunne gjøre en mer grundig vurdering av samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene, og samtidig gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne interesser. Samlet utsendelse av sakene på høring gjør det også lettere for høringspartene å vurdere sakene opp mot hverandre, og gi grundigere innspill på samlet belastning.

Etter en helhetlig vurdering av planene og de innkomne høringsuttalelsene mener NVE at fordelene ved to av de omsøkte kraftverkene i småkraftpakke Tydal-Selbu er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser, slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. Dette gjelder Mølnåa og Styttåa kraftverk. NVE mener at ulempene ved bygging av Råna, Møåa, Lauva og Lødølja kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt for disse kraftverka.

Samlet vil NVEs positive vedtak gi inntil 6,1 GWh i ny fornybar energiproduksjon. Dette tilsvarer ca. 4,3 GWh for Mølnåa kraftverk og 1,8 GWh for Styttåa kraftverk. Vi mener dette vil være et bidrag til å oppfylle kravet i den felles sertifikatordningen som er inngått med Sverige. Disse prosjektene vil etter vårt syn ikke ha vesentlige negative virkninger for allmenne interesser.

Innhold

Sammendrag	1
Småkraftpakke Tydal-Selbu	2
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	9
NVEs vurdering.....	26
NVEs konklusjon	36

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Clemens Kraft AS, datert 15.04.15:

«Sammen med grunneierne ønsker Clemens Kraft å utnytte vannfallet i Lødølja i Tydal kommune i Sør-Trøndelag fylke, og søker herved om følgende tillatelser:

I Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- *Å bygge Lødølja kraftverk*

II Etter energiloven om tillatelse til:

- *Bygging og drift av Lødølja kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.»*

Lødølja kraftverk, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG HELE NEDBØRFELTET		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	70
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	92,2
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	39,5
Middelvannføring	m ³ /s	2,77
Alminnelig lavvannføring	l/s	147
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	315
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	126
Restvannføring	m ³ /s	1,21
TILSIG LOKALFELTET		
NEDSTRØMS FINNKOISJØEN		
Nedbørfelt	km ²	35,9
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	47,8
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	38,9
Middelvannføring	m ³ /s	1,52
Alminnelig lavvannføring	l/s	39
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	86
5-Persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	32
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	685
Avløp	moh.	597
Lengde på berørt elvestrekning	m	2400
Brutto fallhøyde	m	88
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,18
Slukeevne, maks	m ³ /s	6,8
Minste driftsvannføring	m ³ /s	0,34
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	55
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	55
Tilløpsrør, diameter	mm	1700
Tilløpsrør, lengde	m	2170
Installert effekt, maks	MW	4,8
Brukstid	timer	3000

MAGASIN

Magasinvolum	m ³	1800
--------------	----------------	------

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	9,7
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	6,2
Produksjon, årlig middel	GWh	15,9

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	67,7
Utbyggingspris	kr/kWh	4,3

Lødølja kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	5,3
Spenning	kV	6

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	5,9
Omsetning	kV/kV	6/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	km	12
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Grunneiere og Fjellkraft AS har inngått en avtale om å utnytte kraftpotensialet i Lødølja. I 2014 ble Fjellkraft AS kjøpt opp av Clemens Kraft AS, som nå fører søknaden videre.

Avtale om utleie av fallrettigheter fra grunneiere er godkjent av Tydal kommune.

Beskrivelse av området

Lødølja har sitt utspring fra Finnkoisjøen. Finnkoisjøen er regulert som magasin til Tya kraftverk siden 1967, og det tappes hovedsakelig vann i vinterhalvåret. Vannet tappes ut i Lødølja, og ved ca. kote 540 overføres dette vannet via tunnel til Gammelvollsjøen. Videre går vannet i tunnel til Sellisjøen, og derfra ned til Tya kraftverk. Lødølja kraftverk vil utnytte vannet før det overføres mot Tya kraftverk.

Lødølja renner med jevnt fall nedover fra Finnkoisjøen. Elvebunnen består for det meste av stein og fjell i dagen. Elva renner rolig nedover på tiltaksstrekningen, med noen mindre stryk og småfusser. Nærmere samløpet med Kranka (fra sørøst) og Ramsjøelva (fra nordvest), har Lødølja i større grad gravd seg ned i terrenget i en liten bekkekløft. Rundt der Ramsjøelva munner ut i Lødølja ligger elva så dypt ned i skogen at den ikke er synlig uten å gå i selve elva. Ved kraftstasjonsområdet er elva bredere og renner saktere. Den planlagte rørgatetraseen er i stor grad preget av slake myrpartier som heller ned mot elva.

I tillegg til reguleringen av Finnkoisjøen, er det et hyttefelt, Kranklia, øst for Lødølja. Det er veitilknytning til både hyttefeltet, Finnkoisjøen og et gjerdeanlegg for reinbeitedistriktet. Denne veien går langs Lødølja på hele prosjektstrekningen, og elva er synlig fra veien på store deler av strekket. Ifølge søknaden er det to gangbruer som krysser Lødølja. Den ene, en DNT-sti til Ramsjøhytta, krysser Lødølja like ved det planlagte inntaket. Rett oppstrøms denne brua er det en trekklei som er mye brukt av Saanti Sijte reinbeitedistrikt.

Det er bygd ut et stort antall kraftverk i Nea-vassdraget, i tillegg behandles Lødølja sammen med fem andre små vannkraftverk i småkraftpakke Tydal-Selbu.

Teknisk plan

Inntak

Inntaket for Lødølja kraftverk er planlagt på kote 685, nedenfor øya i elveløpet. Det er tenkt å etablere en platedam i betong med en lengde på 10-12 meter, og en høyde på omtrent 3 m. Det vil anlegges inntakskum med varegrind, luke og arrangement for slipp av minstevannføring. Flomløpet går over toppen av dammen. Selve inntaksmagasinet vil strekke seg omtrent 80 m oppover, men vil, ifølge søker, ikke dekke nytt areal, da elvas bredder er bratte og høye.

Ifølge søker vil ikke inntaksmagasinet komme i konflikt med verken gangbroa over Lødølja eller trekkleia oppstrøms.

Vannvei

Rørgata legges på nordvestsida av Lødølja. Ifølge søknaden er det slakt og jevnt fall nedover mot kraftstasjonen, med unntak av de siste ca. 100-200 m hvor det er svært bratt ned til stasjonen. Røret er planlagt med en diameter på 1700 mm, og med en lengde på rundt 2100 m. De første 50-100 m vil det bli behov for sprengning, dette gjelder også nedover i traseen, men her er det usikkert hvor mye. Det er en del løsmasser tilgjengelig, og det planlegges massebalanse for tiltaket. Skulle det likevel forekomme overskuddsmasser planlegges disse deponert i forsenkninger i terrenget.

Rørgata er planlagt å krysse Ramsjøelva før den knekker ned i lia mot kraftstasjonen. Metode for kryssingen vil bli fastsatt i detaljplanleggingen.

Transport av rør vil gjøres innenfor anleggstraseen rundt rørgata, det blir altså ikke behov for egne veier i forbindelse med anleggelse av rørgata.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen vil bygges med avløp på kote 597. Det vil installeres en Francisturbin med installert effekt 4,8 MW. Maksimal slukeevne og minste driftsvannføring er oppgitt til henholdsvis 6,814 m³/s og 0,34 m³/s. Det er oppgitt i søknaden at stasjonen skal utformes som en standard Clemens Kraftstasjon, med grunnflate på 150 m². I tillegg vil en parkeringsplass beslaglegge ytterlige 150 m².

Kraftstasjonen ligger helt i utkanten av naturtypen *gammel barskog*. Det er behov for både sprengning og hogst for å få plassert kraftstasjonen med tilhørende parkeringsplass.

Nettilknytning

Endelig avtale for nettilknytning er ikke inngått. 22 kV-linjen opp til Finnkoisjøen har ikke kapasitet til å overføre eventuell produksjon fra Lødølja kraftverk. Det er skissert tre ulike løsninger i søknaden. Det første er å ruste opp eksisterende kraftlinje fra Nea kraftverks trafostasjon, og opp til

Finnkoisjøen. Det andre er å legge ny kabel fra Nea til Lødølja, deretter ruste opp linja fra Lødølja til Finnkoisjøen. Tredje alternativ er å legge ny kabel fra Nea til Finnkoisjøen. I alle tilfeller er det snakk om 22 kV linje/kabel. Mellom Nea og Lødølja kraftverk må linja i all vesentlighet dekket av Clemens Kraft AS.

I tillegg må Nea transformatorstasjon oppgraderes for å kunne omforme produksjonen fra Lødølja. Her påregnes det anleggsbidrag fra søkers side.

Veier

Veien til Finnkoisjøen vil bli benyttet. I tillegg vil det måtte anlegges en adkomstvei til inntaket og en adkomstvei til kraftstasjonen. Veien til inntaket blir ca. 200 m lang, og vil gå gjennom et åpent område i slakt terreng. Veien til kraftstasjonen går ned en svært bratt skråning, og det må bygges bro over Lødølja for å nå kraftstasjonsbygningen. Til sammen blir veien inn til stasjonen rundt 150 m lang. Begge veiene antas å bli 4 m brede, men 14 m i anleggsperioden.

Massetak og deponi

Overskuddsmassen i forbindelse med rørgatetraseen vil bli brukt til å planere og arrondere rundt rørgata, kraftstasjonen og i veitraseene.

Arealbruk

	Anleggsfase (m ²)	Driftsfase (m ²)
Stasjonsområde	1 900	300
Veier	3 000	1 500
Dam/inntak	2 500	300
Vannvei	43 000	0
Totalt	50 400	1 800

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaksområdet ligger i sin helhet i LNF-område. Tiltaket kommer ikke i konflikt med noen kommunale planer.

Verneplan for vassdrag

Tiltaket er ikke berørt av verneplan for vassdrag.

Nasjonale laksevassdrag

Tiltaket berører ikke nasjonale laksevassdrag.

EUs vanndirektiv

Det er utarbeidet forvaltningsplan for perioden 2010-2015. Lødølja og Ramsjøelva, som en del Neavassdraget, er ikke omfattet av denne forvaltningsplanen.

I tillegg har Fylkesmannen i Sør-Trøndelag utarbeidet et forslag til bekker og elver i Nea vannområde som bør undersøkes. Lødølja og Ramsjøelva omfattes heller ikke her.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 15.09.15 sammen med blant andre representanter for søkeren, kommunen, Fylkesmannen, reinbeitedistriktet, grunneiere og hytteiere. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Tydal kommune har uttalt følgende til Møåa, Lødølja, Lauva og Styttåa kraftverk i brev av 21.08.15:

«...

Vi beklager sent svar fra oss, men vi har ønsket å gjennomføre en befaring før uttaler oss i saken. Det ble gjennomført befaring 09.07.2015 med god orientering fra konsesjonssøker for den enkelte strekning.

...

Vurdering

Kommuneplanen

Alle tiltakene ligger i LNFR-område der det ikke tillates annen bygge- og anleggsvirksomhet enn den som er knyttet til landbruks- og reindriftsnæring. Dersom tiltakene lar seg realisere må det gis dispensasjon etter kapittel 19 i plan- og bygningslova. Tydal kommune har tidligere ikke stilt krav om reguleringsplan for denne type tiltak og det vil heller ikke være aktuelt i disse sakene. Det er lagt inn hensynssone reindrift like inntil damstedet i Lødølja. Her går et viktig trekk for reinen. I disse sonene skal det ifølge kommuneplanens arealdel «utvises særskilt varsomhet i forhold til reindriften ved vurdering av søknader om dispensasjoner fra kommuneplanen innenfor hensynssonene for reindrift. Det skal ikke plasseres nye hyttetomter innenfor hensynssonene. Tilrettelegging av ferdsel skal kanaliseres utenom hensynssonene.»

Økonomi og kraftproduksjon

Økning i kraftproduksjon vil være et bidrag til å bedre den fornybare andelen av energi i Norge. For Norge er det bestemt at vi skal øke andelen fornybar energi fra ca. 58 % (i 2005) til 67,5 % i 2020. En del av måten vi har valgt å gjøre dette på er gjennom elsertifikatordningen mellom Norge og Sverige. Kort sagt gjør elsertifikatene at det blir mer lønnsomt å bygge ut fornybar energi. Kraftverkene vil også gi inntekter til grunneierne, stat og kommune.

Fiske/friluftsliv

De viktige og svært viktige friluftsområdene i kommunen ligger langs Nea, Tya, Lødølja, Essandsjøen og Stuggusjøen.

...

Vilt

Elgtrekk over Lødølja går inntil damstedet som er planlagt. ...

Flora

Lødølja: Lågurthjørkeskog (registrert i naturbase, 2002) Området er vurdert til å være svært viktig på grunn av gammelskog og rødlistearter. Kulturminner (dyregraver, setervoller) og ornitologiske verdier bidrar ytterligere til at området får høy verdi. Ifølge botanisk rapport er det ca. 21 daa av dette arealet som i teorien blir påvirket av tiltaket.

...

Inngrepsstatus

Tiltakene ligger i all hovedsak mindre enn 1 km fra større tekniske inngrep og vil for Styttåa, Lauva og Lødølja redusere arealet med inngrepsfri natur. Status for inngrep er ikke beskrevet for annet enn Styttåa og Lauva i konsesjonssøknadene så vidt vi kan se.

Kraftledningen som går fra bygda mot Gammelvollsjøen og Finnkoisjøen blir nå lagt i rør langs Finnkoivegen, noe som vil redusere tekniske anlegg i området opp mot Ramsjøen og Lauvastøten.

...

Kulturminner

Øst for Lødølja er det registrert 13 fangstlokaliteter som er automatisk fredet i samme område som det er etablert hensynssone reindrift i kommuneplanens arealdel.

Reindrift

Reinen er i Tydal hele året med unntak av perioden fra snøen kommer i november til den er i ferd med å forsvinne midt i april måned. Skarpdalsområdet der Lødølja, Styttåa og Lauva er lokalisert, er et meget viktig området for reindriften der de har sine sekundærboliger og har anlegg for kalvmerking. Som tidligere beskrevet går det en viktig trekklei nord for damstedet i Lødølja.

Landbruk

Alle tiltakene ligger i vernskog (aktsomhetsområde). Hovedgrunnen til vernskog er dens beliggenhet opp mot fjellet har så vanskelige foryngelsesforhold eller liten veksterlighet at den kan ødelegges ved mishandling og feilaktig hogstføring. Vernskogen skal også tjene som vern for blant annet nedenforliggende skogområder. ...

Alle områdene ligger i beiteområder for husdyr. Tiltakene må gjennomføres slik at denne delen av landbruksdriften kan utnyttes og gjennomføres uten hindringer for fremtiden.

Landskap

Elvene er i liten/noen grad synlig i landskapet, men er lokalt viktige landskapselement.

Tydal kommunes konklusjon og uttalelse:

Tydal kommune vil ikke stille seg negativ til at det blir gitt konsesjon for utbygging av kraftverk i Lauva, Styttåa, Lødølja og Møåa. Vi registrerer at tiltakene er vegnære og i liten grad berører natur som ikke allerede er belastet med veger eller andre tekniske inngrep. Dette er i seg selv positivt.

Samtidig har Tydal kommune bidratt i stor grad til samfunnets krav om kraftproduksjon gjennom mange tiår. De fire søknadene i seg selv er ikke store, men summen av tidligere utbygginger, virkning for reindrift, tidligere gitte konsesjoner sammen med disse søknadene, vil gi en ytterligere belastning på vassdragsmiljøet i kommunen.

...

Vi minner om at dersom tiltakene lar seg realisere, må tiltakshaver også søke om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel etter kapittel 19 i plan- og bygningslova.»

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har uttalt følgende i brev av 06.07.15:

Om landskapsverdier, friluftsverdier og verneområder uttaler Fylkesmannen at Lødølja har tendenser til meandere, at elva har flere øyer i elveløpet, og at den gir inntrykk av å være ei flott elv rent visuelt. Stien til Ramsjøhytta krysser Lødølja i inntaksområdet. Det opplyses at Lødølja ligger i vernskog.

Angående reindrift nevner Fylkesmannen at Lødølja, med Lauva og Styttåa, er lokalisert i Skarpdalen, som er kjerneområdet til Essand reinbeitedistrikt (Saanti Sijte). Skarpdalen er spesielt viktig fra forsommer til sen høst, men er avmerket i reindriften arealkart som helårsbeite. Essand reinbeitedistrikt har gjerdeanlegg og sommerboplass på Finnkoihøgda, som benyttes både til kalvemerking og høstslakt. Flere oppsamlingsplasser og flytt- og trekkleier er tilknyttet dette anlegget, og kan bli berørt av utbyggingene i Lødølja, Lauva og Styttåa.

«Mye menneskelig aktivitet og forstyrrelse i anleggsperioden kan føre til unnvikelseeffekter. Dvs. at reinen reduserer bruken av områder nær inngrepene for å unngå å møte på forstyrrelser. Slike unnvikelseeffekter kan sannsynligvis merkes langt utenfor influensområdet som er lagt til grunn i de tre søknadene. Unnvikelseeffektene vil medføre redusert bruk av sommer-/høstbeiter i området, og redusert bruk av nærliggende flytt- og trekkleier. Dette kan igjen få konsekvenser for reindriften arbeid med samling og gjeting tilknyttet merke-/slakteanlegget i Skarpdalen.

De direkte konsekvensene av de tre anleggene hver for seg er etter reindriftsavdelingens vurdering små. Rørgaten skal graves ned og revegeteres, og vannkraftverkene er i stor grad tilknyttet eksisterende vegnett, foruten om Lauva der det planlegges 420 m ny veg. Ny vei kan medføre mer ferdsel, og redusert vannføring i elvene kan endre isforholdene på elvene (eksempelvis utrygg is der trekk- og flyttleier går over elv). Samlet vil de tre kraftverkene imidlertid utgjøre et betydelig inngrep i Saanti Sijte reinbeiteområde.»

Fylkesmannen mener at miljøundersøkelsene BioReg har foretatt i Lødølja er av god naturfaglig kvalitet, og dermed at kunnskapsgrunnlaget er godt nok for å fatte vedtak i saken. Videre uttaler de følgende om naturmiljøet i tiltaksområdet rundt planlagt Lødølja kraftverk:

«En lokalitet med gammel granskog – verdi A ligger akkurat i sørenden av kraftstasjonen. Området er kalkrikt og middels kalkrikt. En liten del av dette granskogsområdet blir påvirket av tiltaket.

Området består av blåbærskog av blåbærskrubbutforming (A4b) både langs elva og i rørtraseen, samt mye fattig/intermediær fastmattemyr. Om en starter ved stasjonsområdet, så går elva i ei lita, men markert bekkeløft. Her er det blåbærskog med mest gran i tresjiktet, men også noe bjørk, rogn og litt furu. Granskogen har middels kontinuitet med brukbar alderssjiktning, og her var også forekomster av noen læger. (...) Etter hvert kommer en ut av bekkeløften, og det blir et større innslag a myrflater langs elva, samtidig som bjørka overtar som dominerende treslag. (...) Nederste delen av utbyggingsområdet er preget av fattig fastmattemyr av klokkelyng-rome-utforming (K3a). Lenger opp var myrene rikere med intermediær fastmattemyr (L2) og middelsrik fastmattemyr (M2). (...) Utenom helt øverst der rørgata går nær elva, er det mest fattig fastmattemyr langs det meste av området, med enkelte

litt rikere myrglenner. Myrområdene er oppdelt av mindre holt med blandingsskog av blåbærskrubber-utforming, stedvis med mye røsslyng og krekling. Siste del av traseen går ned lia til stasjonsområdet gjennom en blanding av høgstaudeskog og blåbærskog, med bjørk og gran som dominerende treslag, men også litt einer, selje og hegg. (...) Ved inntaket ble det registrert arter som bjørk, gran, blåbær, blåklokke, gråurt, gulsildre, kattedot, krekling, olavstake, skogstorkenebb, tyttebær m. fl. Ved stasjonsområdet er det blåbærskog av blåbærskrubber-utforming (A4b) (...) I nederste deler av Lødølja er det bekkekløfter med bergvegger og arealer med gammel barskog.

BioReg sier følgende om mangfoldet i området: «Selv om det ikke ble påvist rødlistearter her, så mener vi likevel at det er et visst potensiale for slike og da helst i noen holt med gammel granskog nederst ved elva, eventuelt på bergvegger som det var noen av.»»

Fylkesmannen opplyser videre at det fins storlom, dobbeltbekkasin, kongeørn, jaktfalk, fossefall og fjellvåk i området rundt Lødølja. Det går også ørret på 200-300 grams størrelse i elva. Vanntilstanden i Lødølja opplyses å være dårlig i nedre del, men moderat i øvre del. Tilstanden er god i sidebekker nedre del og moderat i sidebekker øvre del.

Fylkesmannen har også uttalt seg på bakgrunn av samlet belastning om de tre kraftverkene i Skarpdalen, Lødølja, Lauva og Styttåa. De mener at utbyggingene samlet sett vil utgjøre et betydelig inngrep i Essand reinbeiteområde, et området som allerede er hardt belastet av kraftverk-, vei- og hytteutbygging.

Fylkesmannen konkluderer med følgende:

«Fylkesmannen er i utgangspunktet negativ til de tre kraftverkene Lødølja, Styttåa og Lauva. Det er imidlertid vanskelig å vurdere den samlede belastningen kraftverkene vil få, ut ifra den informasjonen som ligger til grunn. Det bes derfor om at NVE inviterer til en befaring av de tre kraftverkene i Skarpdalen, slik at saken blir så godt opplyst som mulig. Med forbehold om endringer etter befaring, varsler Fylkesmannen innsigelse mot utbyggingen av Lødølja, Styttåa og Lauva kraftverk. Hovedbegrunnelsene er den allerede høye belastningen fra vannkraft i Neavassdraget og hensynet til tamreindrift i Skarpdalen.

...»

Sametinget/Samediggi har uttalt følgende i brev av 22.11.16:

«Sametinget har innsigelsesrett etter Plan- og bygningsloven i kraftkonsesjonssaker, se Lov nr. 17 av 14.12.1917 om vassdragsregulering (vassdragsreguleringsloven) § 6-1, første ledd og Plan- og bygningsloven § 5-4, 3 ledd, jf. Plan- og bygningsloven § 3-1, bokstav c.

Vi viser i denne sammenheng til merknadene til Lov nr. 71 av 27.6.2008 om planlegging og Byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) hvor det står følgende om § 3-1 bokstav c: "Bokstav c viser til at det er en særlig oppgave for planleggingen å ivareta naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Loven gjelder for hele landet og for hele befolkningen uten hensyn til etnisk bakgrunn og tilknytning. Det er likevel grunn til å framheve vern av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv særskilt. Samisk kultur og livsstil har alltid vært sterkt knyttet til naturen, til dels sårbar natur, og er derfor avhengig av god ressursforvaltning. Ved planlegging og saksforberedelse er det viktig å ta hensyn til tidligere inngrep i samme område. Reindriften er en samisk næring og en viktig del av det materielle grunnlaget for samisk kultur. Der hvor reindriftsinteresser blir berørt,

skal de samlede effektene av planer og tiltak innenfor det enkelte reinbeitedistriktet vurderes. Loven regulerer ikke de kollektive eller individuelle rettigheter som samer og andre har opparbeidet ved hevd eller alders tids bruk".»

Om kulturminner:

«Deler av området ble befart av Sametinget i 2004. Den gang ble det registrert en rekke med fangstgroper som kan ha samisk opphav. Vi stiller krav om arkeologisk befarings i de resterende deler av tiltaksområdet.

...

Undersøkelsesplikten etter § 9 i kulturminneloven er ikke oppfylt for tiltakene som må befares, og områdene er ikke avklart i forhold til Samiske kulturminner. Vi ber om at tiltakshavere kontakter Sametinget for gjennomføring av befaringsene. Befaringene vil bli gjennomført av Sametingets kulturminneforvaltning på Snåsa. I henhold til kulturminneloven § 10 skal undersøkelsene bekostes av tiltakshaver.

Sametinget er av den oppfatning at undersøkelsesplikten i henhold til kulturminneloven § 9 bør oppfylles før det gis konsesjon.»

Om reindrift:

«I følge opplysningene som fremkommer i uttalelsene fra Fylkesmannen og den berørte reindriften i Essand reinbeitedistrikt vil utbyggingene av Lødølja, Styttåa og Lauva kraftverk ha vesentlige negative virkninger for reindriften. Videre fremkommer det i de nevnte uttalelsene, og uttalelser til andre tidligere søknader at Essand reinbeitedistrikt er svært preget eksisterende tiltak, og at det stadig er nye tiltak som tilkommer, og at man derfor må se tiltak i området samlet. Vi mener derfor at det ikke holder å se isolert på de enkelte planene, og at det er nødvendig å diskutere de samlede virkningene og den samlede belastningene for reindriften i området. Søknad for Prestfossan kraftverk, som også ligger i Essand reinbeitedistrikt er også til behandling hos NVE nå, og vi anser at dette tiltaket må ses i sammenheng med de andre 6 prosjektene som er på høring nå.

På bakgrunn av det overnevnte går Sametinget til innsigelse til prosjektene Lødølja, Styttåa og Lauva. Sametinget ber også om at det gjennomføres konsultasjoner om alle de omsøkte kraftverkene samt Prestfossan kraftverk. Vi anser at man er nødt til å se på prosjektene samlet, og diskutere den samlede belastningen for Essand reinbeitedistrikt.»

Om konsultasjoner:

«Vi ber om at det gjennomføres konsultasjoner med Sametinget om alle de konsesjonssøkte prosjektene. Dette i henhold til kgl. res av 1. juli 2005 om konsultasjoner mellom statlige myndigheter og Sametinget. I tillegg anmoder vi om at NVE retter en forespørsel til berørte reinbeitedistrikt om de ønsker konsultasjoner om søknadene. Vi ber NVE om å oppsummere de samiske interessene med foreløpige vurderinger i et eget dokument, samt vurdering av samlede virkninger, og ta kontakt med Sametinget for å avklare detaljer rundt konsultasjonen nærmere. Fra Sametingets side ønsker man å konsultere om både konsesjonsvilkår og om det bør gis konsesjon.»

Reinbeitedistriktet Saanti Sijte har uttalt følgende i brev av 28.08.15:

«...

Styttåa, Lauva og Lødølja

Disse tre kraftverkene ligger nære hverandre geografisk og er samlet i Skarpdalen i Tydalen, som er kjerneområdet til Saanti Sijte. Dermed blir disse tre inngrepene fra vår side vurdert samlet i tillegg til punktene nedenfor. I Skarpdalen har vi et gjerdeanlegg som benyttes til kalvemerking, slakting og skilling. Området kan benyttes som reinbeite året rundt. Det er flere samleområder og trekkleier i nærheten.

...

I Lødølja konsesjonssøknad under beskrivelse av arealbruk og eiendomsforhold (2.4) er Saanti Sijtes bruk av området utelatt. Brukerinteresser (3.14) er mangelfull, og at reinen ikke kan forventes å bli påvirket er feil. Det nevnes heller ikke at samer sammen med grunneiere hadde en demonstrasjon forrige gang Lødølja skulle berøres av inngrep.

I de tre konsesjonssøknadenes beskrivelse av tiltakene er Saanti Sijtes rettigheter utelatt. Saanti Sijte har gjennom alle tids bruk, sedvanerett, rettigheter i området. Reindriften i området er sørsamisk, og vår kultur og bærekraft! Den skal ikke under noen omstendigheter sorteres under noe annet enn viktig! I søknadene er det foretatt en vurdering av området ut fra reindriftens arealkart og datagrunnlag. Reindriftnutøverne med praktisk erfaring og lokalkunnskap i Saanti Sijte bør involveres i starten av prosjekter, da det er de som best kan vurdere følgene for reinen.

Saanti Sijte er fra før av berørt av store arealinngrep der store områder med beiteland forsvant, bl. a. av oppdemming av sjøer. Reinen er en selektiv beiter. Dvs. at den velger ulike beiteområder og ikke minst forskjellige deler av en plante til forskjellige årstider. Når større beiteområder forsvinner er det ikke slik at den kan benytte andre områder på samme vis da sammensetningen av vekster er ulike fra område til område.

Forstyrrelser av menneskelige aktiviteter og rovdyr øker stadig. Og i forbindelse med anleggsvirksomhet vil reinen trekke unna området. Unnvikelsesadferden er noe som forplanter seg videre utover enn bare det området som blir berørt. I tillegg vil det også komme nye veier, dermed øker også aktiviteten av folk og hunder.

Vi mener at utbygging av Styttåa, Lauva og Lødølja får for store konsekvenser i vårt reinbeiteområde som fra før av er hardt belastet. Og vi vil ikke godta bygging av disse tre kraftverkene.»

Statkraft Energi AS har uttalt følgende i brev av 01.07.15:

«...

Utbygginga i Lødølja ønsker vi å kommentere spesielt, da denne ligger i et vassdrag som er regulert i eksisterende overføring av Lødølja og tapping fra Finnkoisjøen. De omsøkte planene vil fjerne grunnlaget for framtidig utviding og opprusting av reguleringsanleggene. Planer for overføring av vann fra Lødølja til Essandsjøen er utarbeidet av Statkraft, men disse er skrinlagt. Vi vil likevel påpeke at Statkraft sitt alternativ vil gi betydelig mer kraft (50 GWh kontra 15 GWh), mindre naturinngrep ved tunnel istedenfor 2,2 km med nedgravd rørgate, og

god utnytting av kraftressursene ved lagring i stort magasin. Vårt alternativ ville også produsert i eksisterende kraftstasjoner og vil kreve mindre nettinvesteringer. Vi ser og store driftsmessige problemer med annen produksjon inn i en eksisterende reguleringsstreng.

...

Når det gjelder småkraftverkene Lødølja, Lauva, Styttåa er det fra utbyggerne ønskelig med tilkobling på Statkraft sin 22 kV-linje fra Nea transformatorstasjon til Finnkoi. Ny kraft kan imidlertid først tas inn på dette nettet når linja er bygd om. Det er naturlig at Trønder Energi Nett overtar eierskap til dette 22 kV-nettet i forbindelse med ombyggingen. 22 kV-nettet må forsterkes helt fra Nea transformatorstasjon og opp til småkraftverkene dersom disse vedtas bygget.

...

Oppsummert vil tilknytning av mer småkraft i området kunne utløse behov for oppgraderinger og nybygging av transformatorer, linjer og kabler. Nettet er sammensatt og Statkraft ville foretrukket at det blir utarbeidet en nettutviklingsplan for dette området som grunnlag for de vurderinger som må gjøres.

...»

Trønder Energi Nett AS har uttalt følgende i brev av 24.06.15:

«Viser til brev fra NVE med høring av søknader om Møåa, Lødølja, Lauva, Styttåa, Råna og Mølnåa kraftverk i Tydal og Selbu kommuner.

Fire av disse kraftverkene ønsker tilknytning i Trønder Energi Nett (TEN) sitt forsyningsområde i Tydal, mens Råna og Mølnåa planlegger tilknytning i Selbu Energiverk (SE) sitt nett. Tilknytning av Råna og Mølnåa er ifølge SE uproblematisk, og det vil heller ikke skape utfordringer for overliggende nett.

Tilknytning av Møåa, Lødølja, Lauva og Styttåa i Tydal krever investering på både distribusjonsnetts- og regionalnettnivå. Transformeringskapasitet til overliggende nett er flaskehals for alle disse tilknytningene, i tillegg til delvis omfattende investering i overføringskapasitet i distribusjonsnettet.

...

Lødølja, Lauva og Styttåa ønsker tilkobling på Statkraft sin ledning i retning Finnkoi. Ny kraft kan først tas inn på nettet når linja er bygd om. Det er naturlig at TEN overtar eierskap til ledninga i forbindelse med ombyggingen. Nettet må forsterkes helt fra Nea transformatorstasjon og opp til småkraftverkene, i henhold til vedlagte kart. Totalt anleggsbidrag for dette er antydnet til opp mot 7,8 MNOK og fordelt i forhold til effektbehov.

...

Dersom vindkraftutbyggingen blir vedtatt ser TEN at det kan bli krevende å gjennomføre søknads- og byggeprosess for ombygging i Nea i perioden frem til 2020. Så lenge det foreligger begrensninger vedrørende transformeringskapasitet i Nea, kan det bli utfordrende å få småkraften tilknyttet nettet før fristen for elektriske sertifikater går ut i 2020.

...»

Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan har uttalt følgende i brev av 14.08.15:

«Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan har følgende høringsuttalelse til søknad om konsesjons for Styttåa og Lauva småkraftverk og Lødølja kraftverk:

Verdien av den relativt urørte naturen området har som randområde til Skarvan og Roltdalen nasjonalpark og Sylan landskapsvernområde, tilsier at disse kraftverkene ikke bør bygges ut.

Kartleggingen av viktige naturtyper etter DN-håndbok 13 og NiN 2.0, bør gjennomføres for Styttåa og Lauva før det eventuelt gis konsesjon.

Dersom det blir gitt konsesjon må det stilles vilkår om at alle teknikker og driftsmetoder skal være så miljøforsvarlige som mulig.

- *Av hensyn til Skarvan og Roltdalen nasjonalpark og verneverdiene her, pekes det spesielt på at anleggsarbeidet må skje utenom hekke- og yngletid for vilt (fra slutten av mars og til midte av jul).*
- *Videre må det tas hensyn til reindrifta. Det pekes spesielt på at vannstanden ved vadestedet for rein oppstrøms planlagt dam i Lødølja ikke må påvirkes.*
- *En av innfallsportene til Skarvan og Roltdalen nasjonalpark er langs turstien til Ramsjøhytta. Opplevelsen av villmark vil bli påvirket av at det bygges en demning i Lødølja rett nedenfor kryssing av elva. Eksisterende gangbro skal beholdes og vil ifølge konsesjonssøknaden bli utbedret. Utbedring av brua anses som et positivt avbøtende tiltak.*
- *Dampunktet bør trekkes lengre ned både for Lauva og Styttåa for å hindre at vannet flommer inn over myrområdene oppstrøms dammene i tillegg til den visuelle påvirkningen.*
- *Anleggsperioden samlet for alle de tre utbyggingene begrenses mest mulig av hensyn til reindrifta.»*

Forum for Natur og Friluftsliv – Sør-Trøndelag har uttalt følgende i brev av 31.07.15:

FNF har uttalt seg samlet til hele kraftpakke Tydal-Selbu. De uttaler at det er positivt at flere av søknadene tar opp vanddirektivet, men stiller seg spørrende til at det ikke er svart på hva status er for vassdraget per nå. Det er heller ikke svart på hvordan tilstanden i vassdragene eventuelt vil endres hvis kraftverkene bygges ut.

Det påpekes at vurdering av vassdragenes verdi for ål og elvemusling er utelatt, eller at eventuelle registreringer ikke har gode nok kilder. FNF mener også at samlet belastning burde vært bedre vurdert fra søkers side, med en rapport som sammenstiller naturverdiene i regionen og INON-områder.

Om mål for og mot vannkraft skriver FNF:

«Søknadene nevner de mål Norge har for å bygge ut fornybar energi. Vi mener at det gir et altfor ensidig bilde. Norge har dessuten mange mål og internasjonale forpliktelser som taler mot å bygge kraftverk som ødelegger naturverdier, blant annet bevaring av INON, vanddirektivet og konvensjonen for biologisk mangfold.

Statusen på å oppfylle de mål vi har for å øke kraftproduksjonen må veies opp mot statusen på de mål som taler mot å gi konsesjon. Her kan vi blant annet nevne at det er siden lang tid tilbake tildelt nok konsesjoner for å oppfylle elsertifikatorordningen og fornybardirektivet. Man trenger å tildele flere konsesjoner enn hva som sal bli bygd ut, men hvor mye? Kan NVE

tildele konsesjoner i det uendelige med henvisning til elsertifikatorordningen? Hvordan tar man stilling til samlet belastning om bare en brøkdel blir bygd? På den annen side når mange vannforekomster ikke opp til GØT innen fristen for vanddirektivet. Tempoet vi taper urørt natur har økt de siste årene, selv om det er et mål at slike områder skal ivaretas.»

Spesielt om Lødølja kraftverk skriver FNF:

«Det står i miljøundersøkelsene for Lødølja at det er potensial for å finne flere rødlistearter. Det er dessuten «ei lita, men markert bekkeløft» som berøres. Denne har ikke fått noen verdi, det står ikke om mangelen på verdi er på grunn av at det er for små verdier eller på grunn av at den ikke har blitt kartlagt tidligere. Befaringen har blitt gjort for området nord for elven, ikke i rørgatetraseen på sørsiden. Befaringen er også gjort sent på året da plantene er avblomstret, noe som gjør at mange arter er vanskeligere å finne. Det var også for seint for å undersøke fuglelivet. Vi har blitt kontaktet av en lokalkjent person som fortalte at det finnes kvitkurle (NT) på sørsiden, men vi har ikke hatt muligheten å bekrefte om det er kvitkurle eller fjellkvitkurle (LC) som den lett forveksles med. Vi mener at man må gjøre bedre undersøkelser før det kan gis konsesjon til Lødølja.»

Uttalelsen fra FNF støttes av FIVH-Trondheim, Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag, Norsk Botanisk forening Trøndelagsavdelinga, Norsk ornitologisk Forening avdeling Sør-Trøndelag, Syklistenes landsforening, Trondhjems turistforening og Trondheim Turmarsjforening.

Trondhjems Turistforening har uttalt følgende i brev av 31.07.15:

«...

TT mener at ethvert inngrep i viktige naturområder er problematisk. Samtidig ser vi at det er et ønske om økt utbygging av fornybar energi, og at noen av småkraftverkene kan være mindre problematiske enn for eksempel mange av vindkraftprosjektene som er planlagt. I lys av det mener vi at en videreutnyttning av Lødølja er et tiltak som kan være akseptabelt i et natur- og friluftslivsperspektiv hvis det gjøres på en skånsom og naturvennlig måte. Vi mener samtidig at det er noen aspekter som må undersøkes nærmere, og det videre arbeidet må ta hensyn til resultatet av disse vurderingene.

Det er viktig at opplevelsesverdiene ikke må forringes mer enn strengt nødvendig ved en eventuell utbygging. Det betyr:

- *At inntakshus må bygges på en måte som passer med lokal byggeskikk, og oppleves som mest mulig tilpasset området.*
- *At rørgata må plasseres mest mulig skånsomt, det betyr at det er viktig at man skåner området selv om det medfører at rørgata blir noe lengre og dyrere.*
- *At rørgata etter gjenfylling gjøres mest mulig usynlig. En god del bratt berg vil gjøre dette krevende, men ikke mindre viktig.*
- *At overskuddsmasser ikke blir liggende åpent og at om nødvendig fjernes fra området hvis de ikke kan plasseres usynlig.*

Selv om det står en del om dette i søknaden, så er det viktig å stille noen tydelige krav til dette i en eventuell konsesjon for å tydeliggjøre betydningen av dette.

Det framkommer av søknaden at det kan bli nettilknytning via jordkabel, men at det var usikkert. Vi vil anmode om at dette blir et krav i en eventuell konsesjon.

Vi opplever at kartleggingen av området er utført sent på høsten etter at blomstring og hekking er ferdig. Da er det vanskelig å registrere evt. sjeldne planter og dyr/fugler. I tillegg er kartlegginga gjort på motsatt side av elva i forhold til hvor rørgata skal legges – det holder etter vår mening ikke. En hytteeier i området mener å ha registrert hvitkurle og jaktfalk i området. De står på rødlista som nær truet. Vi anmoder om at disse tingene utredes skikkelig før konsesjon evt. gis.

Det er viktig å sikre en trygg kryssing av vassdraget, og derfor positivt at det legges opp til en ny bro i overkant av dammen. Vi vil oppfordre søker til å vurdere plassering av denne broa, og utforming. Dagens plassering gjør broa utsatt for tung snølast og is. En plassering litt ovenfor dette juvet vil kunne gi mindre belastning. Det vil også passe godt i forhold til eksisterende turløype. Vi mener det er riktig at søker tar ansvaret for bro. Dette gjelder både oppføring av bro, periodisk kontroll og vedlikehold av den. TT vil gjerne bistå med vår kompetanse i arbeidet med utforming og plassering av bro. Vi vil også kunne påta oss noe av arbeidet med periodisk vedlikehold.»

Kranklia hytteforening har uttalt følgende i brev av 15.07.15:

«Sammendrag

Kranklia Hytteforening har mottatt «Konsesjonssøknad Lødølja kraftverk» fra NVE, og ønsker med dette å komme med en uttalelse angående søknaden. Hytteforeningen representerer 33 av de 36 hytteeiendommene i området, og har samlet inn innspill fra disse.

Generelt synes vi at den planlagte utbyggingen kommer til å utgjøre et stort inngrep i en relativt uberørt del av området rundt Lødølja. Den vil derfor redusere områdets verdi, både økonomisk og som rekreasjonsområde, og være til stor ulempe for flere av eiendommene. Vi foreslår derfor at rørgate og kraftstasjon legges på eiendommen til grunneierne bak utbyggingen.

Vi synes også at søknaden har undervurdert området som verdifull biotop for både flora og fauna. Det er et yngleområde og oppvekstområde for mange dyre- og fuglearter, noen av dem på rødlisten. Befaringen fra BioReg er foretatt både på feil sted og ikke minste til feil tid.

Tilslutt vil vi påpeke at området ikke er kartlagt når det gjelder fornminner, og at det finnes et betydelig antall udokumenterte fangstgroper i området. Dette bør kartlegges og tas med i vurderingen når søknaden skal behandles.»

Ellers siteres det fra uttalelsen:

«Denne delen av Lødølja er relativt uberørt av kraftutbyggingen i Tydal. Nærmeste spor av kraftutbygging er den oppdemte Finnkoisjøen 6 km lenger opp i vassdraget. Den gjør at vannføringen i Lødølja ikke er naturlig. På sommeren er vannføringen mindre enn den ellers ville vært, men uregulert tilsig (blant annet fra Storrybekken og Sankåa) har gjort at elva likevel aldri synes tørrlagt. Den er derfor en stabil ørret-elv, der det er tatt ganske stor ørret gjennom årene. Hytteeierne har brukt den flittig som fiskeelv med både fluefiske og meitefiske. Vi er bekymret for at den angitte minstevannføringen vil være utilstrekkelig til å opprettholde fiskebestanden.

...

Spesielt den nedre delen der kraftstasjon og tilgangsvei er tenkt plassert, er i dag et ganske spektakulært syn. Det er også i denne bratte dalen at de største fysiske inngrepene vil finne sted. Tilgangsveien vil stupe bratt ned i elvebunnen, og vil utgjøre et stort sår i terrenget. Dette vil bli veldig synlig fra turistforeningstraseen til Ramsjøhytta og fra Fongen-området.»

Hytteforeningen er skeptisk til plassering av rørgata. Dette er senere blitt endret, og rørgata planlegges på motsatt side av Lødølja.

«Vi er også kritisk til at overskuddsmasse skal tilbakeføres til området. Dette vil endre landskapets profil og karakter på en uønsket måte. Avbøtende tiltak kan være å fjerne den overflødige massen. Rørgata vil bli liggende på ca. 700 meter over havet, og tilgroing vil skje over veldig lang tid. Det vil bli en stygg stripe i terrenget i flere år.»

«Anleggsvirksomhet og brakkerigger vil i anleggsperioden redusere bruksverdien av området. Avbøtende tiltak kan være økonomisk kompensasjon til alle hytteeierne i Kranklia.»

Hytteforeningen er ikke enig i søknadens vurderinger av områdets naturverdi, og påpeker blant annet at det er funnet flere orkidé-arter i området, som hvitkurle, fjellkurle, brudespore og flekkmariland. Rødsildre fins på bergveggene, og multer, blåbær og krekling i myra og i lyngen.

«Området langs Lødølja er en god biotop for vilt. Hvert år observeres det spor av jerv, rødrev, mår og røyskatt. Enkelte år har det passert bjørn gjennom området. Beitedyr som tamrein og sau er veldig vanlig å observere på sommerstid, siden det er saftig beitegress ganske tidlig på året.»

Hytteforeningen uttaler også at området er artsrikt på fugl, med blant annet rugde, dobbeltbekkasin, kvinand, trane og storfugl. Av småfugl om våren er det registrert meise- og finkefugl, løvsanger, rødstjert og gjøk. Arter som hekker i området er det nevnt rødstilk, vipe og gulerle, mens det av rovfugl er observert både ørnefugler, falkefugler og våk.

Angående fornminner utdyper hytteforeningen at det er et stort antall fangstgroper i området, som er lett synlige, selv om de ikke er registrert i nasjonale databaser. Dette mener hytteforeningen vitner om at området er dårlig kartlagt og det bør undersøkes nærmere for det eventuelt graves i området.

Ketil Nilsen har uttalt følgende i e-post av 30.07.15:

«Som innehavere av Sjursgård Vestre 177/10 i Tydal har vi ikke hørt fra verken grunneiere eller Fjellkraft og nå Clemens Kraft om tenkt bygging av Lødølja kraftverk. Dette er beklagelig og lite profesjonelt av utbyggerne.

Riktignok har Clemens Kraft, etter at vi kontaktet dem, i ettertid beklaget dette.

I Kranklia har vi etablert hyttefelt, og som vi ser det kan et kraftverk så nært være med på å gjøre området mindre attraktivt da hytteeiere har valgt å bygge her på grunn av uberørt natur og stillhet og ro. Hvis det fører til at våre hytteeiere bruker området mindre på grunn av utbyggingen, vil dette føre til omsetningsnedgang og tap for oss gjennom mindre leveranser av tjenester. Nærhet og støy fra kraftverket kan være med på å gi området et negativt omdømme med tanke på rekreasjon og stillhet og ro. I anleggsperioden vil også vår bruk av området som beiteområdet blir forringet.

Fra Krankas utløp og nedover er Lødølja ei flott elv å fiske i. Er redd for at et kraftverk vil gjøre denne strekningen mindre attraktiv å bruke i rekreasjonssammenheng.

Om konsesjon blir gitt til tiltaket ønsker vi å få erstattet et tap grunnlagt i mindre attraktivitet for området som hytte- og rekreasjonsområde.»

Etter at søker flyttet rørgata til andre siden av Lødølja har Ketil Nilsen, i e-post til NVE datert 24.08.15, opprettholdt sin uttalelse av 30.07.15.

Anne Sigrun Trandem og Bård Næss har uttalt følgende i brev av 26.07.15:

«Vi skriver denne høringsuttalelsen med bakgrunn i at vi eier hytteeiendom innenfor det planlagte arbeidsområdet for rørgata. I tillegg er vi brukere av området til friluftsmål og er generelt opptatt av bevaring av områdets kvaliteter når det gjelder natur og miljø.

I konsesjonssøknad for Lødølja kraftverk står det at kraftverket ikke er forventet å påvirke andre brukerinteresser i området. Dette er vi sterkt uenige i. I området er det hyttefelt hvor flere hytter ligger innenfor det influerte området og mange hytter ligger med utsyn mot et eventuelt anlegg. En del av vår hytteeiendom ligger til og med fysisk innenfor beltet som er avsatt i forbindelse med gravearbeidene ved nedleggingen av rørgata. Som hytteeiere registrerer vi at området i stor grad brukes til rekreasjon av fotturister, ettersom nærliggende områder er noen av de flotteste fjellområder som finnes i regionen. I tillegg ligger turistforeningens løypenett rett ovenfor inntaket. Området brukes også av jegere og fiskere, da det er et spesielt godt område for jakt på rype og fiske i området holder god kvalitet.

Generell kommentar til søknad og rapport om biologisk mangfold

Sammendrag og konklusjon i både søknad og rapport om biologisk mangfold er ikke dekkende for det totale innholdet i rapporten fra BioReg AS. Det anmodes derfor til saksbehandler om at hele rapporten om biologisk mangfold leses nøye slik at alle sider i denne blir tatt med i vurderingen. I sammendrag og konklusjon er noen viktige punkter utelatt.

I tillegg stiller vi spørsmål med om den biologiske rapporten er godt nok dekkende ettersom befarings ble gjort på motsatt side av elva i forhold til der omsøkt rørgate er plassert. I tillegg er befaringsen gjort på et tidspunkt hvor det er vanskelig å registreer arter.

Det finnes mange fangstgroper i området og det er mulig at ikke alle disse er kartlagt. Det vil være viktig å gjøre grundige undersøkelser rundt dette.

Vannføring

Antatt minstevannføring i elva etter en eventuell utbygging er beregnet til 55 l/s. Lødølja er et forholdsvis bredt elveløp og en slik vannføring vil føre til at elva på den berørte strekningen blir oppfattet som tørrlagt. Enkelte kulper vil nok fortsatt inneholde noe vann, men i de bredere delene av elva vil vannet kun sildre under steinene i elveløpet. Dette vil ha stor betydning for flere forhold som blir tatt opp i punktene nedenfor. Ved en eventuell konsesjonsinnvilgning må minstevannføringen økes betraktelig.

Påvirkning på biologisk mangfold

Som det også er nevnt i rapporten om biologisk mangfold, er det i dette området av Lødølja fin fisk. Med beskrevet vannføring etter en utbygging vil denne fisken få svært dårlige vilkår. Selv om det antydes at mye av biologiske mangfoldet i elva allerede er svekket på grunn av utbygginga av Finnkoisjøen, er det liten tvil om at en ny utbygging vil forverre denne situasjonen. Som nevnt ovenfor er 55 l/s en svært liten vannføring i dette elveløpet.

I tillegg er det observert flere sjeldne arter i området, både planter og fugler. Eksempler på fugler jaktfalk og fossekall. Det er også spesielt mye rype i dette området. Av planter har andre hytteeiere funnet både snøsøte, kongsspir og flere orkidéarter. Hvitkurle er en av orkideene som er funnet og både denne og jaktfalken står på Norges rødliste som nær truet.

...

Bruk av elva og rekreasjon

I søknaden skrives det at den berørte elvestrekningen brukes i liten grad til rekreasjon. Dette er vi svært uenige i – det er denne strekningen som brukes mest av hyttefolket både til fiske og bading. En utbygging av kraftverket vil i stor grad påvirke hyttefolkets rekreasjonsmulighet ved elva. I tillegg er nærliggende områder mye brukt til rekreasjon, da turistforeningen har stier og hytter i området.

Estetisk verdi og evt. lydforurensning

For oss som bruker elva til rekreasjon oppleves området langs elva i utgangspunktet som uberørt. Eneste tegn på at elva er en del av et kraftanlegg er at vannstanden kan endres raskere enn normalt. Det er likevel aldri noe problem at elva på noen måte oppfattes som tørrlagt.

Anleggsområdet ligger midt i utsynet til hyttefeltet og i turistforeningens løypenett, og vil gi en betydelig forringelse av det estetiske i landskapet. Selv om sår etter graving vil gro gradvis, kommer dette til å ta lang tid. Vegen opp til Finnkoisjøen ble sannsynligvis anlagt rundt 1970 og skjæringer mv. er enda ikke grodd til på samme måte som områder rundt. Dette har sammenheng med at mye av det influerte området ligger på over 650 moh. og dermed rundt tregrensa. Når det gjelder områder hvor det må sprenges, vil naturen her aldri komme tilbake til det opprinnelige. Inngrep vil bli av varig karakter.

...

Massetak og deponi

I søknadens avsnitt Massetak og deponi blir det beskrevet at overskuddsmasse bl. a. vil bli planert og arrondert langs traseen. Dette vil gjøre at unødvendig store områder blir tilført overdekningsmasser og at større arealer enn nødvendig forandrer karakter. Ved en eventuell utbygging bør overskuddsmasse derfor transporteres bort fra området.

Strømledning

Det argumenteres for at prosjektet vil gi mulighet for at strømledning i lia opp mot Ramsjøen kan fjernes og ny kabel legges langs veien. Eksisterende anlegg ved Finnkoisjøen vil uansett ha behov for ny strømtilførsel og arbeidet med å legge ny strømkabel langs vegen er allerede i full gang. Et kraftverk i Lødølja vil derfor ikke påvirke dette.

Konklusjon

Vi mener at en utbygging av Lødølja vil gi store ulemper. På grunn av forhold som nevnt over anmoder vi om at konsesjonssøknaden for Lødølja kraftverk ikke blir innvilget. Videre er vi av den oppfatning at kartleggingen av biologisk mangfold ikke er god nok ut fra at registreringene er gjort på feil sted og på et uheldig tidspunkt. Hvis søknaden allikevel skulle bli innvilget, ber vi om at tiltak nevnt ovenfor blir tatt til følge. Spesielt vil vi nevne at

anleggsområdet for rørgata må legges utenfor vår hytteeiendom og at rørgata må plasseres nærmere veien helt fra kote 700 og nedover. I tillegg må minstevannføringen i elveløpet økes betydelig.»

Henry Østby uttaler følgende i e-post av 06.07.15:

«Angående Lødølja kraftverk ønsker jeg å komme med en uttalelse. Da jeg har sauere beitende i området er jeg ikke interessert i at elva Lødølja blir tørrlagt, pga. Lødølja blir brukt som et stengsel for at sauene mine ikke skal dra utenom beiteområdet. En eventuell løsning kan være gjerde på det tørrlagt området av Lødølja på kraftverkets kostnad og vedlikehold.»

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Clemens Kraft AS kommenterer uttalelsen i brev av 01.09.15:

Uttalelsene fra Statkraft og Trønder Energi Nett er tatt til etterretning.

Kommentar til Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

«Utbygger registrerer at Fylkesmannen varsler innsigelse mot Lødølja kraftverk dersom det blir gitt konsesjon. Under følger noen kommentarer til uttalelsen.

Stien til Ramsjøhytta går over Lødølja rett ovenfor planlagt inntak. Denne broa er i dårlig stand og ved en eventuell utbygging vil utbygger oppgradere, evt. bygge ny bro over Lødølja. Dette vil gjøres i samarbeid med turistforeningen.

Ved en eventuell konsesjon vil utbygger ta kontakt med Essand reinbeitedistrikt for å få til et samarbeid med reinbeitedistriktet, slik at dette blir tatt hensyn til. Dette kan være blant annet at deler av anleggsarbeidene legges til perioder av året hvor det berører reinen i mindre grad enn andre perioder. Det vil også bli gjort avtaler på andre avbøtende tiltak som vil hindre at reinen berøres i størst mulig grad, det foregår nå anleggsarbeid med å grave ned fiberkabel på veien langs Lødølja, inn til Finnkoisjøen. Det kan være mulig å trekke erfaringer fra dette arbeidet og påvirkning på reinen når en evt. anleggsperiode for Lødølja kraftverk skal planlegges.

Kraftstasjonen og den nederste delen av rørgata vil berøre en vernskog, «gammel granskog – verdi A». Rapport om biologisk mangfold som er vedlagt konsesjonssøknaden sier følgende om denne skogen: «Den avgrensa lokaliteten gammel barskog har i realiteten en glidende overgang mot mer triviell natur oppover langs elva, og selve avgrensninga nordøstover må sees på som litt tilfeldig. Slik veien til kraftverket, selve stasjonsområdet og rørtraseen er planlagt i dag, vil inngrepene gjøre mindre skade enn om stasjonsområdet trekkes litt mer opp for å komme utenfor lokalitetsgrensen. Det er derfor lite hensiktsmessig å flytte stasjonsområdet oppover.»

Utbygger har sett på alternative stasjonsplasseringer, men på grunn av terrengformasjoner og elveløpet er den nå søkte plasseringen av stasjonen det eneste alternativet. Ulempen med denne plasseringen er at vi vil berøre et lite område av «gammel granskog – verdi A». Det vil her bli lagt vekt på å berøre dette i så liten grad som mulig og det vil være fokus på å bevare så mange trær som mulig.»

Kommentar til Trondhjems Turistforening

«Inntakshuset vil bli et lite hus på rundt 6-8 m². Dette vil bli malt i en farge som gjør at det glir naturlig inn i terrenget.

Rørgaten vil legges slik at det vil bli behov for minst mulig skjæringer. Dette er bakgrunnen for at rørgaten har blitt flyttet tilbake til opprinnelig side. Det vil bli minst inngrep ved å legge rørgaten på denne siden. Før rørgaten graves, vil det øverste vekstlaget graves av og legges til side. Etter igjenfylling vil dette vekstlaget legges på rørgaten igjen slik at det blir naturlig revegetering. Overskuddsmasser vil ikke bli lagt åpent i terrenget og dersom det ikke kan plasseres usynlig, vil det bli fjernet fra området.

Rørgaten er nå flyttet tilbake til opprinnelig side. Dette er da den samme siden som kartleggingen av biologisk mangfold ble gjort.

Turistforeningen vil bli kontaktet ved en evt. konsesjon for å få til et samarbeid om ny bro over Lødølja.»

Kommentar til Forum for Natur og Friluftsliv – Sør-Trøndelag:

«Tiltakshaver overlater til NVE å vurdere om kvaliteten på rapporten om biologisk mangfold er god nok.

Når det gjelder bekkekløften står det ingenting om denne i Miljødirektoratets naturbase. Det er kartlagt ei bekkekløft litt lenger ned i Lødølja, men denne vil ikke bli berørt av en evt. utbygging.»

Kommentar til Henry Østby:

«Det vil alltid, så lenge det er tilsig, renne vann i Lødølja. Det er søkt om å slippe 55 l/s hele året. Siden det ikke er krav til slipp av minstevannføring fra Finnkoisjøen er det også perioder i dag, spesielt på sommerstid, da vannføringen ikke er høyere enn dette.»

Kommentar til Ketil Nilsen:

«Etter høringsfristen er rørgaten flyttet tilbake til opprinnelig søkt side av elva. Dette fører til at hyttene i området blir berørt i mye mindre grad.

Det vil alltid bli sluppet minstevannføring fra inntaket på 55 l/s. Nedenfor Krankas utløp vil også tilsig fra Kranka være med på å bidra til å opprettholde vannføringen i Lødølja. Det er derfor grunn til å tro at det fortsatt vil være gode fiskemuligheter i dette området.»

Kommentar til Anne Sigrun Trandem og Bård Næss:

«Se svar på uttalelsen over nå det gjelder vannføring i elva.

Før graving av grøfter og lignende vil det øverste vekstlaget tas av og legges til side. Dette vil legges tilbake igjen etter anleggsslutt. På den måten vil det bli en raskere revegetering av naturlige arter. Siden området ligger så høyt over havet, kan denne revegeteringen skje litt saktere enn vanlig. Utbygger lager en oppfølgingsplan hvor mål for revegetering blir fulgt opp. Dersom revegeteringen ikke skjer iht. planen, vil det bli satt inn tiltak for å sørge for en god revegetering.

Det vil forsøksvis bli lagt opp til å bruke allerede eksisterende avkjøringer som riggområder.»

Tilleggsopplysninger

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag har uttalt følgende i brev av 22.10.15, i etterkant av befarings:

«...»

Med bakgrunn i befarings av områdene og vurdering av samla belastning av kraftutbygging i Neavassdraget samt samla belastning av inngrep i Essand reinbeitedistrikt, opprettholder Fylkesmannen innsigelse mot kraftutbygging i Råna, Møåa, Lødølja, Styttåa og Lauva. Med bakgrunn i nye opplysninger om naturmangfoldet i vassdraget etter befarings og med bakgrunn i samla belastning, frarår vi bygging av Mølnåa kraftverk.

...

Lødølja

Befaringen viser at Lødølja, på tross av regulert vannmengde, er et fantastisk landskapselement i Skarpdalen og i inngangen til Skarvan og Roltdalen nasjonalpark. Fylkesmannen mener derfor ikke argumentet med at Lødølja allerede er påvirket, tilsier at en bør legge hele elvestrekningen i rør. Planlagt utbygging blir et nytt stort inngrep i elva. For dette vassdraget bør det heller jobbes for å øke vannføringen i elva. Rørtraseen legges over store myrarealer i slakt hellende terreng. Dette vil tørrlegge myrarealer på nedsiden av rørtraseen og dermed redusere området evne til å lagre karbondioksid. Å ta vare på våtmarker som myr og vassdrag er et av de viktigste klimatiltakene vi kan gjennomføre. Rørtraseen går gjennom et landskap som preges av myr med store gamle furutrær og med verdifull gammel barskog nederst. Deler av den gamle barskogen vil slik kraftstasjonen er planlagt, ødelegges.

Fylkesmannen opprettholder med bakgrunn i dette innsigelsen til utbygging av Lødølja.

...»

I tillegg gjør Fylkesmannen en vurdering av samla belastning i Nevavassdraget. Per nå er 63 % av vassdragene i Neavassdraget utbygd, ved konsesjon til kraftpakke Tydal-Selbu, vil andelen økes til 77 %. I tillegg er alle større sjøer (14) i Neas nedbørfelt påvirket av vannkraftutbygging. Det er også gitt konsesjon til inntil 50 vindturbiner på Stokkfjellet, rett vest for Råna.

«Fylkesmannen mener at samla belastning for inngrep i vann og vassdrag i nedbørfeltet til Nea nå er svært stor og at det ikke bør bygges ut flere vassdrag i nedbørfeltet. Flom og den stadige bevegelsen av masser som naturlige vannmengder i vassdrag skaper er en nødvendig prosess for livet i og ved elver. Økosystemene i elvesystemer er stadig i forandring og alle planter og dyr som lever i og ved elva er tilpasset dette. Naturlige vannmengder og flom er en svært viktig del av økosystemet og mange arter er avhengig av flom for å leve. Dette gjelder blant annet planter og insekter som lever på elvebredder. Den konstante bevegelsen av sand og grus er viktig for laks og ørret. Det skaper egne skjul, oppvekst- og gyteplasser. For lite vannføring i elver på grunn av kraftutbygging kan gi færre gyte- og oppvekstplasser. Lite vann og lite flompåvirkning gir mer slam på elvebunnen og er negativt for planter, insekter og fisk.»

Angående reindrift utdypes det:

«Tiltakene (Lødølja, Styttåa og Lauva kraftverk) er lokalisert i kjerneområdet til Saanti Sijte (Essand) reinbeitedistrikt, dvs. et område som er mye benyttet av reindriften store deler av året, særlig under barmarkstiden. Ved Finnkoihøgda i Skarpdalen har Saanti Sijte et nylig

oppgradert gjerdeanlegg som benyttes til kalvemerking, skilling og høstslakting. Slakteanlegget er godkjent av Mattilsynet, og er derfor svært viktig for reindriftens slakteuttak. Tilknyttet gjerdeanlegget er gjeterhytter til de fleste familiene i Saanti Sijte. Gjeterhyttene blir brukt ved aktivitet i gjerdeanlegget, eller ved det daglige arbeidet med flokken (herunder flytting, gjeting, oppsyn). I Skarpdalen er det flere oppsamlingsplasser, flytt- og trekkleier som kan bli berørt av tiltaket.

...

Kraftutbyggingene hver for seg vil sannsynligvis ikke få særlig store negative konsekvenser for reindriften, gitt at man foretar nødvendige avbøtende tiltak. Men den store virkningen av tre kraftverk, sammen med de eksisterende tekniske inngrep i området vil gi større negative konsekvenser. Dette ved at reinbeiteområdene til Saanti Sijte stadig fragmenteres. Store utmarksarealer i Tydal kommune er fra før berørt av bl. a. vassdragsutbygging, vegbygging og fritidsboliger, og summen av disse inngrepene må tas med i betraktning i slike saker. Reindriften er avhengig av større sammenhengende beiteområder med intakte flytt- og trekkleier for å sikre beitero i flokken.

...

Fylkesmannen er kritisk til rørgatetraseen til Lødølja kraftverk. Traseen er lagt på myrområder og rabber, som er viktige vår- og høstbeiteområder for Saanti Sijte. Dersom en nedgravd rørgate drenerer myrområde i og rundt rørgata, kan dette medføre en endring i vegetasjonssammensetningen, som igjen kan senke beiteverdien i området.

Konsekvensutredning på fagområdet reindrift i rapporten for Lødølja, Styttåa og Lauva er for dårlig. Fylkesmannen kjenner seg ikke igjen i verdivurderingen som er gjort, og mener at metodene som er blitt brukt er for dårlig. Reinbeitedistriktet er videre ikke blitt godt nok involvert i prosessen.

Avbøtende tiltak:

Dersom en konsesjon blir gitt, må det stilles vilkår om at anleggsperioden legges til en tid der den i minst mulig grad er til ulempe for reindriften. Rørtraseen må planlegges sammen med reindriften, slik at de gode beiteområdene bevares. Det forutsettes at tiltakshaver er i dialog med reindriften før og under anleggsfasen.

Fylkesmannens konklusjon i forhold til reindrift

Med begrunnelse i den reindriftsfaglige vurderingen over, og spesielt med bakgrunn i den samlede virkningen av disse og tidligere inngrep vil Fylkesmannen ikke trekke varsel om innsigelse til de tre kraftverkene Lødølja, Styttåa og Lauva.

...»

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 70 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 2,77 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 0 % og nedbørfeltet har en snaufjellandel på 57 %. Fordi tilsiget til Lødølja kraftverk er beregnet som en sum av tapping og overløp fra Finnkoisjøen, og det uregulerte lokaltilsiget nedstrøms sjøen, er tilsiget til kraftverket modellert.

Avrenningen varierer fra år til år med flommer tidlig sommer og på høsten. Fordi det slippes vann fra Finnkoisjøen hovedsakelig om vinteren, er vannføringen i Lødølja svært stabil mellom desember og mars, med snaut 4 m³/s i elveløpet. Fra vannføringskurvene er det tydelig at laveste vannføring opptrer i mars-april, når vannslippet fra Finnkoisjøen har opphørt, men før sommerflommene setter inn.

5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 315 og 126 l/s for hele nedbørfeltet (inkludert Finnkoisjøen), og 32 og 86 l/s for lokalfeltet nedstrøms Finnkoisjøen.

Vinterverdiene kan virke å ikke stemme helt overens med vannføringskurvene på grunn av slipp fra Finnkoisjøen. Alminnelig lavvannføring for lokalnedbørfeltet mellom Finnkoisjøen og inntaket til Lødølja kraftverk, er beregnet til 39 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 6,8 m³/s og minste driftsvannføring 0,34 m³/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 55 l/s hele året. Minstevannføringen er basert på lokalfeltet nedstrøms Finnkoisjøen, av den grunn at det ikke er pålagt minstevannslipp fra sjøen. Ifølge søknaden vil dette medføre at 92 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har ikke kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 22 dager i et middels vått år. Dette tilsier at restvannføring rett nedstrøms inntaket vil ligge på minstevannføringen, 55 l/s, store deler av året. I 3 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 1,21 m³/s ved kraftstasjonen.

Bygging av Lødølja kraftverk vil føre til at så nær som alt vann (med unntak av minstevannføring) blir fraført elveløpet i Lødølja. Vannføringen vil ligge stabil på 55 l/s, med noen unntaksdager på sommeren, og det vil bli svært lite dynamikk i vassdraget.

Reindrift

I OEDs retningslinjer for små vannkraftverk blir tap, oppstykking og redusert bruk av beiteland på grunn av arealinnngrep og annen menneskelig aktivitet trukket frem som en av de største utfordringene for reindriftsnæringen i dag. Den samlede effekten av en rekke mindre inngrep og forstyrrende aktiviteter innenfor reinbeiteområder er ofte langt større enn effekten av de enkelte inngrep (OED, 2007).

Fire av prosjektene i småkraftpakke Tydal-Selbu berører Saanti Sijte/Essand reinbeitedistrikt, Styttåa, Lauva, Lødølja og Mølnåa kraftverk. Råna og Møåa kraftverk berører Gåebrien Sijte/Riast/Hylling reinbeitedistrikt. Grensen mellom distriktene går langs elvene Tya og Nea. Prosjektene Mølnåa, Råna og Møåa ligger lenger ned mot bebyggelse og områdene antas å være mindre verdifulle for reindrifta

og dermed mindre konfliktfylte. Den samlede belastningen fra prosjektene som er lokalisert i Skarpdalen, Styttåa, Lauva og Lødølja, vurderes her.

Reinbeitedistriktet

Saanti Sijte er på 2324 km² og ligger i Trøndelag. Distriktet driver innen kommunene Stjørdal, Meråker, Selbu og Tydal. Distriktet har 9 siidaandeler. Pr. 01.04.12 var det 4528 rein i distriktet, med et gjennomsnitt på omtrent 500 rein pr enhet. Taket for antall rein er 4500 og 600 pr siidaandel. Saanti Sijte er et helårsdistrikt, men blir i hovedsak brukt som vår-, sommer- og høstbeitedistrikt. Vinterbeitene i området er dårlige, med mye snø og fare for nedising, derfor brukes Femund reinbeitedistrikt som vinterbeite. Når reinen flyttes mot Femunden, benyttes flyttleier i Gäebrien Sijte. Saanti Sijte benytter også beiteområder på svensk side av riksgrensen.

Ved Finnkoihøgda, nord i Skarpdalen, har Saanti Sijte et gjerdeanlegg som benyttes både til kalvemerking og høstslakting. Gjerdeanlegget er nylig oppgradert og godkjent av Mattilsynet. I forbindelse med dette anlegget er det en del trekk- og flyttleier og oppsamlingsplasser. Det er disse som kan bli berørt av tiltakene i Skarpdalen, samt at beiteland kan gå tapt. Alle årstidsbeiter er registrert i Skarpdalen, ifølge reindrifskart, men som sagt brukes vinterbeitet mer sjeldent her.

Inngrep i distriktet

Drøyt 3000 fritidsboliger ligger i Saanti Sijte (totalt), 1332 av disse ligger i Tydal kommune. Kranklia hyttefelt ligger langsmed prosjektområdet for Lødølja kraftverk, på motsatt side av elva i forhold til der rørgata er planlagt. Feltet består av 36 hytteeiendommer. Langs veien forbi prosjektområdet for Styttåa kraftverk er det et femtitalls hytter, hvorav drøyt tretti ligger i umiddelbar nærhet til prosjektområdet.

Fra Tydal går det en kraftlinje gjennom Skarpdalen til Finnkoisjøen (distribusjonsnett) og en rett vest for Essandsjøen mot Sverige (sentralnett). I tillegg går både sentral-, regional- og distribusjonslinjer langs distriktets grenser.

Det er store friluftsverdier i området og dermed også et stort stinett.

Oppdemming av Essandsjøen (1970), Vessingsjøen (1959), Sellisjøen (1964), Fossvatna (1993), Finnkoisjøen (1970) og delvis også Selbusjøen (1949) og Stuggusjøen (1966) har beslaglagt større områder som tidligere var beiteområder. Saanti Sijtes grense mot sør går langs Tya og Nea, hvor mange vannkraftverk er bygget ut. Disse er i hovedsak bygd ut nær bebyggelse, noe som gjør områdene mindre attraktive for reinen. I tillegg er de største kraftverkene bygget med tunnel som vannvei, som minimerer påvirkningen på reinen. Dette gjelder også en overføring av vann i Meråker kommune til Meråker kraftverk.

Av små- og minikraftverk i reinbeitedistriktet er Holmbekken (1997), Julfoss, Seteråa (2006) og Halvdagsåa (2007) bygget ut, mens Væla, Kvennbekken, Sternesbekken, Fuldsetbekken, Sagelva og Gudåa er gitt konsesjon eller vurdert konsesjonsfrie, men ennå ikke satt i drift. Væla kraftverk er under bygging, mens konsesjonen til Gudåa kraftverk er påklagd og oversendt OED. Prestfossan kraftverk vest i distriktet er under behandling. De kraftverkene som her er nevnt, med unntak av Prestfossan, er i stor grad lokalisert i utkanten av Saanti Sijte.

Høringsuttalelser om reindrifta

Tydal kommune har uttalt at Skarpdalen er et meget viktig område for reindrifta med blant annet sekundærboliger og anlegg for kalvemerking. En viktig trekklei for rein og elg er lokalisert rett nord for inntaksdammen til Lødølja kraftverk.

Fylkesmannen påpeker også viktigheten av Skarpdalen for reinbeitedistriktet. De mener at hvert enkelt kraftverk ikke vil få store konsekvenser for reinbeitedistriktet, men at de samlet sett utgjør et betydelig inngrep. Fylkesmannen har varslet innsigelse til alle tre kraftverk.

I en uttalelse i etterkant av befaringen høsten 2015 opprettholder Fylkesmannen innsigelsene til prosjektene i Skarpdalen. De er kritiske til rørgatetraseen som er planlagt for Lødølja kraftverk og mener at konsekvensutredningen på fagområdet reindrift som er gjennomført for prosjektene er for dårlig.

Sametinget har innsigelse til kraftverkene Lødølja, Lauva og Styttåa, på bakgrunn av presset på beitearealene i Saanti.

Nasjonalparkstyret for Skarvan-Roltdalen og Sylan landskapsvernområde peker på at vannstanden ved vadestedet for rein oppstrøms planlagt inntaksdam i Lødølja ikke må påvirkes.

Saanti Sijte har også uttalt seg til en eventuell utbygging, og skriver:

«Saanti Sijte er fra før berørt av store arealinngrep der store områder med beiteland har forsvunnet, bl. a. pga. oppdemming av sjøer. Reinen er en selektiv beiter. Dvs. at den velger ulike beiteområder og ikke minst forskjellige deler av en plante til forskjellige årstider. Når større beiteområder forsvinner er det ikke slik at reinen kan benytte andre områder på samme vis, da sammensetningen av vekster er ulik fra område til område.

Forstyrrelser fra menneskelig aktivitet og rovdyr øker stadig. Og i forbindelse med anleggsvirksomhet vil reinen trekke unna området. Unnvikelsesadferd er noe som forplanter seg videre, utover det området som blir direkte berørt. I tillegg vil det også komme nye veier, dermed øker også aktivitet av folk og hunder.

Vi mener at utbygging av Styttåa, Lauva og Lødølja kraftverk får for store konsekvenser for vårt reinbeiteområde, som fra før er hardt belastet. Vi vil ikke godta bygging av disse tre kraftverkene.»

I høringsrunden for Prestfossan kraftverk i 2011 uttalte reindriftsforvaltningen i Sør-Trøndelag og Hedmark at det ser ut til at tålegrensa for reinbeitedistriktet er nådd med tanke på inngrep. De anbefaler at det gjennomføres en helhetlig konsekvensutredning før det tillates flere inngrep i Saanti Sijte. I høringsrunden i 2016 uttalte Fylkesmannen at en slik utredning fremdeles mangler. Fylkesmannen har innsigelse til Prestfossan.

Sametinget mener at Prestfossan kraftverk må vurderes sammen med småkraftpakke Tydal-Selbu.

Vurdering

Prosjektområdet for Lødølja kraftverk ligger på grensen til ei relativt bred flyttlei mellom et oppsamlingsområde nordvest for Essandsjøen og et nordvest for Finnkoisjøen. Inntaksbassenget kan komme i konflikt med flyttleia, men søker har endret plassering av dammen for å unngå dette.

Inntaksområdet ligger også nært ei trekklei øst for elva. Hele området er registrert¹ som vårbeite I (kalvings- og tidlig vårlend), sommerbeite I og II (sentrale høyereliggende områder og lavereliggende sommerland), høstbeite I og II (parringsland og tidlig høstland), høstvinterbeite I (tidlig høstvinterbeite, intensivt brukt) og vinterbeite II (tidlig vinterland).

Prosjektområdet for Lauva kraftverk ligger rett øst for ei trekklei over Svartåsen. Hele tiltaksområdet er registrert som vårbeite I, sommerbeite I og II (området ligger på grensen mellom undertypene), høstbeite II, høstvinterbeite I og delvis vinterbeite II.

Kraftstasjonsområdet for Styttåa kraftverk ligger svært nært ei smal flyttlei mellom et oppsamlingsområde nordvest for Essandsjøen og et rundt Måltoppen. Det går også ei trekklei nordøst for prosjektområdet. Hele tiltaksområdet inngår i vårbeite I, sommerbeite II, høstbeite II, høstvinterbeite I og vinterbeite II.

Fordi Saanti Sijte flytter rein til Femund reinbeitedistrikt om vinteren pga. dårlig vinterbeite i eget distrikt, er vinterbeitene ikke vurdert som spesielt konfliktfylte, på tross av at de er registrert som minimumsbeite i Saanti (begrensende for antall rein i distriktet). I tillegg er påvirkning fra små vannkraftverk minimal om vinteren, da mange kraftverk ikke produserer i vinterperioden og områdene er dekket av snø.

NVE mener at nye utbygginger kan føre til store konflikter for reindriftsnæringa hvis de fører med seg økt ferdsel. Fordi det allerede går bilveier inn til og forbi kraftverksplasseringene, vil det ikke åpnes opp nye ferdselsårer ved de nå omsøkte utbyggingene. Både Lødølja og Styttåa ligger i nærheten av hyttefelt, og vi ser ikke at ferdselen av mennesker og biler vil øke i særlig grad i driftsperioden. Lauva ligger i et mindre berørt område, i enden av en blindvei. Her er det heller ingen bebyggelse, og området er lite besøkt ifølge søknaden. Etter NVEs mening vil Lauva kraftverk være et inngrep med større konsekvenser med tanke på økt ferdsel enn Styttåa kraftverk, på tross av at de likner hverandre i størrelse. I tillegg medfører Lauva kraftverk store anleggstekniske utfordringer ved at det er svært bratt både der det er planlagt vei og rørgate. Dette vil mest sannsynlig føre til at området som direkte berøres av utbyggingen blir større enn forventet, og man vil derfor få en større påvirkning på reindrift og beiteland.

Styttåa ligger som nevnt i et område som er preget av hyttebebyggelse og svært nær en vei. Det er ikke planlagt veibygging, med unntak av en avkjørsel til kraftstasjonen på 40-50 m. NVE mener at beite kvaliteten ser god ut i områdene vest, nordvest og nord for prosjektområdet. Inntaksdammen i Styttåa ligger drøye 400 meter fra veien og dette er, etter NVEs mening, nært nok til at inngrepet ved kraftverket ikke får større konsekvens enn inngrepene og ferdselen som er knyttet til hyttefeltet og veien fra før. Rørgatetraseen skal kunne benyttes som adkomst til inntaket med terrengkjøretøy, en påvirkning vi mener er akseptabel.

Når det gjelder Lødølja kraftverk ligger dette også, i likhet med Styttåa, i nærheten av en del hyttebebyggelse, men kraftverket er planlagt på motsatt side av både veien og elva. Det er planlagt to avkjørsler fra den eksisterende veien, en til inntaket og en til kraftstasjonen, men ikke vei langs rørgata. Ut ifra dette vurderer ikke NVE økt ferdsel som en stor konflikt ved en eventuell utbygging av Lødølja kraftverk.

Det som derimot kan bli konfliktfylt ved Lødølja kraftverk er inngrepene knyttet til etablering av rørgata. Rørdimensjonen som er planlagt er svært stor (1,7 m). Dette fører i seg selv til at et litt bredere og dypere belte av terrenget blir berørt hva som er enn vanlig, i et område som er åpent og myrlendt.

¹ Registreringene er hentet fra NIBIOs reindriftskart kilden.skogoglandskap.no.

Rørgata er planlagt å bli over 2 km lang. Området er myrlendt og rørgata er tenkt gravd ned på tvers av dreneringsretningen mot Lødølja. I stedet for en kontinuerlig drenering langs traseen, vil dreneringen bli punktvis som følge av hull som lages i dekket rundt rørgata. Dette vil kunne endre vegetasjonstypene i beltet der traseen er planlagt. Dette kan gjøre området mindre attraktivt for reinen, ved at beitemulighetene endrer seg. Som reinbeitedistriktet har uttalt, er reinen en selektiv og svært krevende beiter. Beltet med myr mellom elva og skogen er relativt smalt, og store deler av beltet risikeres å endres hvis rørgatetraseen blir realisert.

Hele tiltaksområdet for Lødølja kraftverk er registrert som kalvingsland. I OEDs retningslinjer for små vannkraftverk er kalvingsland definert som særverdiområde og områdene gitt stor verdi. I kalvingstida trenger simlene ro og eventuell unnvikelseeffekt er sterkere da enn i andre årstider.

NVE setter også spørsmålstegn ved planene om å legge rørgata på vestsiden av elva, som omsøkt. Dette gjør prosjektet vesentlig mer konfliktfylt for reindrifta enn hvis traseen hadde vært lagt på østsiden. Der er det allerede vei og hytter, og dette ville samlet inngrepene i området i større grad.

For Lødølja kraftverk er det i høringsuttalelsene påpekt at også anleggelse av inntaksdammen kan føre til problemer for reintrekket rett ovenfor. Virkningene for dette er vanskelige å anslå og kan trolig unngås ved å sette vilkår om begrensninger av inntaksmagasinet i en eventuell konsesjon.

Oppsummering

Samlet sett sier NVE seg enig i uttalelsene om at Saanti Sijte fra før er påvirket av kraftutbygginger og hyttebebyggelse. Kraftutbyggingene er i stor grad lokalisert i utkanten av distriktet. NVE mener at en utbygging av Styttåa kraftverk gir akseptable konsekvenser for reindrifta fordi prosjektet ligger i et område hvor det allerede forventes en del ferdsel og er en del inngrep. En eventuell konsesjon til Styttåa kraftverk forutsetter imidlertid at anleggsperioden planlegges i samråd med reindrifta og dermed unngår kalvingstida og de periodene når flyttleia benyttes.

Fordi Lauva og Lødølja kraftverk er planlagt lenger fra bebyggelse mener NVE at inngrepene forbundet med disse utbyggingene er større. Dette gjelder særlig Lauva, både med tanke på at området er mer skjermet, og på grunn av de bratte skråningene hvor det er planlagt rørgate og vei. For Lødølja gjelder at inngrepet ved etablering av rørgate vil føre til en endring i vegetasjonen på en i utgangspunktet uberørt side av elva. Lødølja kraftverk er i sin helhet planlagt i kalvingsland, som er særlig sårbart område. På bakgrunn av dette mener NVE at konsekvensene ved Lauva og Lødølja kraftverk er så store for reindriftsnæringa at det blir vesentlig for konsesjonsspørsmålet.

Konsultasjon

NVE og Sametinget gjennomførte konsultasjon på småkraftpakke Tydal-Selbu og Prestfossan kraftverk 21.12.16, etter krav fra Sametinget. Reindrift var tema for konsultasjonen. Sametinget anmodet NVE om å rette en forespørsel til Saanti Sijte om konsultasjon. NVE mener at dialogen mellom Saanti og NVE i høringsrunden og på befaring har gitt tilstrekkelig informasjon og kunnskap til å fatte vedtak i saken.

Landskap

Landskapet rundt inntaksplasseringen er preget av lave tuer og myr med blåbærskog. Av trær er det mye gran og bjørk av mindre størrelse. Inntaksområdet er relativt flatt, med god sikt i alle retninger. Hvor ruvende inntaksdammen vil bli avhenger av hvordan den blir etablert. Selve magasinet vil

strekke seg et stykke oppover mot gangbrua som krysser elva. Veien inn til inntaket vil ikke være noe mer skjemmende eller løynefallende enn andre veier i området.

Langs rørgatetraseen er det i stor grad tuer og større myrområder i et belte før et område med skog. Det er mer og mer granskog jo nærmere en kommer kraftstasjonsområdet. I øvre deler av tiltaksområdet heller det slakt nedover både mot kraftstasjonen og inn mot elvas bredder. Slik NVE ser det vil etablering av rørgata bli et stort inngrep langs Lødølja. Det er planlagt å bruke svært omfangsrike rør (1,7 m), som gjør dette inngrepet større. Fordi rørgata er tenkt gravd ned i myr, vil dreneringen til elva blir annerledes, og landskapet vil endres i området.

Nederste delen av rørgata er planlagt i en svært bratt skråning ned mot kraftstasjonen. Dette vil gi en skjæring som blir synlig fra veien på motsatt side av elva.

Kraftstasjonen er tenkt plassert nede i en dyp v-dal på vestsiden av elva, omgitt av granskog med innslag av blant annet bjørk og rogn. Kraftstasjonen i seg selv virker ikke å være et stort inngrep landskapsmessig, men både stasjonen og parkeringsplassen virker å være dimensjonert svært store. Den planlagte veien ned til kraftstasjonen vil derimot medføre svært synlige skjæringer i skråninga ned mot elva, og i tillegg må det bygges bru over elva ved kraftstasjonen. Dette gjør kraftstasjonen til et stort inngrep samlet sett.

I høringsuttalelsene kom det frem at selv om Lødølja er ei elv med inngrep fra før, så virker vassdraget relativt uberørt. Både Fylkesmannen, Nasjonalparkstyret, hytteforeningen og privatpersoner understreker hvor uberørt områdene rundt Lødølja virker, på tross av vannføringsreguleringen og bilveiene rundt. Fylkesmannen trekker frem at både ytterligere fraføring av vann i Lødølja, etablering av rørgate og etablering av kraftstasjon er inngrep med negative konsekvenser for landskapsfølelsen i området. Tydal kommune mener også område har et urørt preg, og skriver at ombyggingen av strømkabelen inn til Finnkoisjøen til jordkabel, vil styrke dette preget.

Fraføring av vann på strekningen i Lødølja vil i praksis gjøre at elva virker tørrlagt. Elveløpet er bredt og den omsøkte minstevannføringen vil ikke være nok til å kunne fordele seg i hele bredden, ifølge Sigrun Trandum og Bård Næss. Fraføringen vil, i tillegg til å gjøre elva til et tørt og steinete elveløp, også fjerne lydene en elv fører med seg. Dette vil også forringe områdets landskapsverdi.

På tross av veien inn til Finnkoisjøen og hyttefeltet Kranklia, virker området rundt og langs Lødølja uberørt. Og selv om Lødøljas vannføring er avhengig av slipp fra Finnkoisjøen i stor grad, ga elva inntrykk av å være et levende vassdrag. Helhetlig mener NVE at landskapsinngrepene blir store ved anleggelse av kraftverket. Når en ser dette sammen med fraføringen av vann i Lødølja, ei elv som mister sin nåværende vannføringsdynamikk i stor grad, blir konsekvensene for landskapet svært store.

Tema landskap er tillagt stor vekt i NVEs vurdering.

Friluftsliv og brukerinteresser

Tydal kommune skriver i sin høringsuttalelse at tiltaksområdet ligger i et viktig LNFR-område, og at det må søkes dispensasjon fra kommuneplanen hvis tiltaket får konsesjon.

Rett oppstrøms planlagt inntak krysses Lødølja av DNT-sti inn til Ramsjøhytta. Dette er også en av inngangsstiene til Skarvan og Roltdalen nasjonalpark. Som nasjonalparkstyret skriver i sin høringsuttalelse, vil anleggelse av inntaksdammen forringe følelsen av uberørthet som oppleves langs

med denne stien. Nasjonalparkstyret frarår å gi konsesjon til Lødølja på bakgrunn av at uberørtheten i området gjør det svært verdifullt som randområde til nasjonalparken.

Dersom Lødølja kraftverk får konsesjon, må det bygges ny bro for stien til Ramsjøhytta. Turistforeningen mener det er riktig at søker tar ansvar og kostnad med dette, men bistår gjerne med kompetanse og eventuelt noe jevnlig vedlikehold av brua.

Kranklia hytteforening og privatpersoner påpeker i sine uttalelser at det omsøkte kraftverket ligger i et flott fjellområde som er mye brukt til friluftsliv, som jakt, fiske og bading. Hyttefeltene har direkte innsyn til anleggsområdet for så å si hele tiltaket, og hvis området endrer profil/utseende i stor grad, vil dette bli et skjemmende syn også etter anleggsperioden.

NVE har vært på befaring i området langs med elva, og mener at Lødølja kraftverk vil bli et svært stort inngrep i området, med tanke på friluftsliv. Særlig ved inntaksområdet, hvor stien til Ramsjøhytta krysser elva, men også langs med rørgata. Inntaksdammen vil bli ruvende, og den og det oppdemte vannspeilet vil utgjøre store endringer i inntaksområdet. De omfangsrrike rørene det er søkt om (Ø 1700 mm) krever ei bred og dyp grøft, og vil medføre sprenging i deler av traseen. Dette vil etter NVEs vurdering forringe områdetets kvaliteter som uberørt, for alle som driver friluftsliv i området. Fraføringen av vann fra Lødølja vil i tillegg føre til at bading og fiske vanskelig kan gjennomføres. Etter NVEs syn vil tiltaket få store negative konsekvenser for brukerne av området, også utover anleggsperioden.

Tema friluftsliv er tillagt stor vekt i NVEs vurdering.

Naturmangfold

Naturtyper

Det er i naturbase (19.05.16) registrert to naturtyper i området rundt tiltaket. *Bjørkeskog med høgstauder* (verdi A – svært viktig) er registrert nordvest for inntaket og vil ikke bli berørt av tiltaket. Utkanten av et område med *gammel barskog* (verdi B – viktig) vil bli berørt av kraftstasjonen hvis prosjektet blir en realitet. Etter å ha befart området er det tydelig at avgrensingen av naturtypelokaliteten i naturbase ikke stemmer helt med utbredelsen av skogen, noe også BioReg skriver i biologiske mangfold (BM)-rapporten som er utarbeidet i forbindelse med søknaden. Det kommer til å måtte gjøres inngrep i naturtypen både i forbindelse med nederste delen av rørgata og kraftstasjonen. I NVEs øyne er dette uheldig, men naturtypelokaliteten er stor og vil ikke i stor grad bli ødelagt eller delt opp av et eventuelt kraftverk i Lødølja.

I nedre deler av tiltaksområdet er det et tydelig kløftmiljø ifølge BM-rapporten, noe også Fylkesmannen og FNF har påpekt. BioReg har vurdert kløfta, men ikke gitt den A-, B- eller C-verdi. Bekkekløfta er heller ikke registrert i naturbase. En av de store påvirkningsfaktorene på bekkekløfter er fraføring av vann. NVE er usikre på verdien av bekkekløfta, og det går ikke direkte frem av BM-rapporten om denne er befart i forbindelse med utarbeidelsen av rapporten. Under avsnittet om avbøtende tiltak står det at det er et visst potensiale for rødlistearter på bergvegger i elva. Slik NVE tolket området er disse bergveggene i stor grad forbundet med området rundt bekkekløfta, og dette kan sees på som én lokalitet. BM-rapporten mener at omsøkt minstevannføring er tilstrekkelig til å opprettholde det fuktige miljøet i bekkekløfta, særlig på grunn av tilsiget fra Ramsjøelva.

Tema naturtyper er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Arter

Det er ikke spesielt artsrik lavflora i tiltaksområdet. Kvistlavsamfunn dominerer. Det er ikke påvist arter av lav som indikerer at det kan være verdifulle miljøer i området, som er sterkt avhengig av at vassføringa i elva blir opprettholdt på samme nivå som nå. Det er heller ikke funn som indikerer at rørgata vil komme i konflikt med slike miljøer.

Det er ikke registrert spesielt interessante arter innen sopp, mulig med unntak av et visst potensiale for sjeldne/rødlistede arter av sopp i naturtypen gammelskog, men denne blir bare marginalt påvirket.

Ifølge BioReg er det ikke gode habitat/substrat for sjeldne/rødlista arter innen virvelløse dyr og generelt er det lavt potensial for rødlista virvelløse arter.

Av fuglearter er det i hovedsak registrert vidt utbredte og trivielle arter. Tretåspett, som frem til 2010 var rødlistet, har muligens tilholdssted i området. Fossefall hekker ganske sikkert ved vassdraget. Ifølge Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er det også registrert storlom, dobbeltbekkasin (NT), jaktfalk (NT), kongeørn og fjellvåk i området. Ifølge lokalpersoner og Tydal kommune har fuglene i størst grad tilholdssted nærmere bygda. Det finnes både storfugl, orrfugl og noe lirype, og det jaktes på disse. Flere spettearter har tilholdssted i området, men det er usikkert om noen av artene hekker i det området som vil bli direkte berørt av utbygningen.

Ved en eventuell konsesjon ber Nasjonalparkstyret for Skarvan og Roltdalen og Sylan om at anleggsperioden legges utenfor hekketiden for å unngå påvirkning av eventuelle hekkende par av overnevnte arter.

Flere av de store rødlista pattedyra forekommer som streifdyr rundt tiltaksområdet (jerv (EN), gaupe (VU), bjørn (EN)).

NVE har fått oppgitt at det er bekkørret (200-300 g) i Lødølja, men mest sannsynlig ikke ål. Bård Næss og Anne Sigrun Trandem har uttalt at ved omsøkt minstevannføring (55 l/s hele året) vil fisken få svært dårlige vilkår i Lødølja. Elveløpet er bredt og elva kan oppleves som fullstendig tørrlagt med den omsøkte minstevannføringa.

Annet enn streifdyra og fuglearter er det ikke registrert rødlistearter i tiltaksområdet, men det er likevel et visst potensial for slike, særlig i forbindelse med naturtypen *gammel barskog* og bekkekløfta med bergvegger.

NVEs vurdering av området med tanke på artsmangfoldet er at det i stor grad er vanlige og trivielle arter i området. Det er noe usikkerhet knyttet til potensialet for rødlistearter i bekkekløfta og i naturtypen gammel skog. Den sistnevnte vil i svært liten grad bli påvirket av et eventuelt kraftverk i Lødølja, mens bekkekløfta kan bli påvirket i større grad.

Søk i artskart er foretatt 19.05.16.

Tema artsmangfold er ikke avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Lødølja kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, BM-rapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 19.05.16. FNF, Turistforeningen og Kranklia hytteforening mener befarings i forbindelse med utarbeiding av BM-rapporten er utført for sent på høsten. NVE mener ikke september er for sent for feltarbeid av denne typen. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Lødølja kraftverk finnes naturtypene *gammel barskog* (verdi B) og *bekkekløft* (ikke vurdert). Det er registrert to rødlistede fuglearter og rødlistede streifdyr i området, som i NVEs øyne ikke vil bli berørt av tiltaket. En eventuell utbygging av Lødølja vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

NVE har også sett påvirkningen fra Lødølja kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Lødølja kraftverk behandles i pakke sammen med 5 andre kraftverk i Tydal og Selbu kommuner, hvorav Lauva og Styttåa kraftverk ligger nærmest. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen for naturmangfold anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Produksjon og kostnader

Med bakgrunn i de hydrologiske dataene som er lagt frem i søknaden, har søker beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Lødølja kraftverk til 15,9 GWh fordelt på 9,7 GWh vinterproduksjon og 6,2 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er estimert til 67,7 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på 4,3 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger. Energikostnaden over levetiden (LCOE) er beregnet til 0,33 kr/kWh (usikkerhet i spennet 0,28-0,39) basert på tall fra søknaden. Energikostnaden over levetiden tilsvarer den verdien kraften må ha for at prosjektet skal få positiv nettonåverdi. Beregningene forutsetter en kalkulasjonsrente på 6 %, økonomisk levetid på 40 år og drifts- og vedlikeholdskostnader på 5 øre/kWh.

NVE vurderer kostnadene ved tiltaket til å være omtrent som gjennomsnittet for konsesjonsgitte anlegg fra de siste årene. Ved en eventuell konsesjon til prosjektet vil det allikevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten til prosjektet.

Kulturminner

I kulturminnesøk (02.08.16) er det registrert automatisk freda fangstlokaliteter rundt inntaksplasseringen, mellom veien og elva. Både Tydal kommune og Kranklia hytteforening informerer om dette i sin høringsuttalelse.

Sametinget stiller krav om arkeologisk befaring i området skulle det bli innvilget konsesjon, dette vil vi imøtekomme.

NVE mener at lokalitetene er plassert slik at tiltaket ikke vil komme direkte i konflikt med de kulturminner som allerede er oppdaget. Det må vises aktsomhet rundt kulturminnene hvis tiltaket får konsesjon. Vi minner også om meldeplikten, jf. kulturminneloven § 8, skulle det vise seg at det finnes flere fangstlokaliteter eller andre automatisk freda kulturminner i området. Dersom dette er tilfellet skal arbeidet stanses umiddelbart og melding sendes Sør-Trøndelag fylkeskommune og Sametinget.

Landbruk

Tydal kommune skriver at tiltaksområdet blir brukt som beiteområde for husdyr, og at dette skal kunne fortsette uten hindringer i fremtiden, også hvis kraftverket får konsesjon.

Konsekvenser av kraftlinjer

Som beskrevet i avsnittet *Nettilknytning* er ikke dette endelig avklart. Både Trønder Energi Nett og Statkraft informerer om at det ikke er kapasitet i nettet for å ta imot produksjonen fra Lødølja kraftverk, og Trønder Energi Nett mener det kan bli utfordrende å rekke fristen for elsertifikater. NVEs vurdering av lønnsomhet for kraftverket forutsetter at kraftverket kan motta elsertifikater.

Tydal kommune skriver at kraftlinja opp mot Finnkoisjøen nå skal legges som jordkabel, og at dette vil redusere synlige tekniske anlegg i området. Turistforeningen setter krav om jordkabel som nettilknytning hvis Lødølja kraftverk får konsesjon.

NVE er enig i at nettilknytningen bør legges i bakken ved en eventuell konsesjon. Kabeltraseen avgjøres i detaljplanleggingen.

Samfunnsmessige fordeler

En eventuell utbygging av Lødølja kraftverk vil gi 15,9 GWh i et gjennomsnittså. Fordi kraftverket vil utnytte regulert vann, vil søker måtte avstå konsesjonskraft til Sør-Trøndelag fylkeskommune og betale konsesjonsavgift til kommunen/staten. Produksjonsmengden i kraftverket regnes som litt mer enn vanlig for et småkraftverk. Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Lødølja kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og dermed bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

Lødølja kraftverk vil gi en produksjon på 15,9 GWh, og kostnadene ved tiltaket er omtrent som gjennomsnittet de siste årene. I vedtaket har NVE lagt vekt på utbyggingens konsekvenser for reindrift, landskap og friluftsliv. Tiltaksområdet ligger i kjerneområdet til Saanti Sijte reinbeitedistrikt og vil ha store negative konsekvenser for reindriften på kort, og mest sannsynlig også lang sikt. Etablering av inntaksmagasin og nedgraving av rørgate vil få negative konsekvenser for landskapet og

friluftslivet i området. NVE er av den oppfatning at fordelene ved tiltaket ikke overstiger ulempene tiltaket medfører.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Lødølja kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.

Vedlegg

1. Pakkekart

